

Юнак

ЮРІЙ
СВ.

5
число
П
РІК

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Старого Вовка
В Янів: Весна
- 2 ШОК: Ягін, Ягіночка
- 3 Визначні сучасні українці:
Проф. Д-р Володимир Кубійович
Іван Керницький — Ікер
- 3 І Керницький: Весна між руїнами
- 5 Л. К. Билини — Зустріч багатириів, Киззянко
Михайлик
- 7 Г. Коренець, Гр. "Гей же, в дорогу..."
- 8 Проба Зеленої Шкірки
- 10 Пан Т. О'Фель: Послиняний палець
- 11 С. Лучкань, Ч-ць: Куток летунського пластування
- 12 Б. Андрушків, Ч-ць: Вишкільні мандрівки
- 13 Пл. уч. О. Солонинка: Новий спосіб
орієнтації в терені
- 14 Друг Іриней, ЛЧ: Куток почувань і пера
- 16 Наша ватра
- 17 Л. Храплива — І Недільський: Ватра
пластунок
- 18 Цікаве з природи
- 20 В серці Голівуду — українські артисти
- 21 Чи знаєш що...
Історія сигналізації
Альпінізм в Україні
- 22 Д. Даревич: Ручні роботи
- 23 Поради подружки Даді
- 24 Перегони загадок
- 25 Я. Козак, Ч-ць: Пластун с...
Хроніка
- 26 Б. Певний: Любів Україну

Співпрацювали при виданні цього числа: ст. пл. Т. Геврия, См., ст. пл. Д. Даревич, ст. пл. М. Головінська, ст. пл. Я. Козак, Ч-ць, С. Лада, Л. Пеліт, Б. Певний, пл. сен. В. Пилишенко, Ч-ць, ст. пл. В. Юрчук — мистці ілюстратори, ст. пл. Б. Пальня, Бл, ст. пл. С. Матковський, ст. пл. Б. Стецюра — малюнки, пл. сен. А. Білоус, членки куреня УСП-ок "Пісові Мавки" — експедиція.

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Уповноважений для справ "Юнака" — пл. сен. Юрій Пясецький, ЛЧ. Редагує Колегія. Головний редактор — пл. сен. Л. С. Онишкевич, См, технічне оформлення — ст. пл. М. Баб'юк, См, Головний адміністратор — пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ, заступник адміністратора — пл. сен. С. Гела, Ч-ць, мовна редакція — Левко Ромен.

Річна передплата за 10 чисел: США і Канада — 4.00 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Усі статті, дописи, розгадки тощо прохаємо слати на адресу редакції:

У справах передплат і оголошень звертайтеся до адміністрації.

Mr. L. S. ONYSHKEVYCH
180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N.J., 08608, U.S.A.

Адреса адміністрації:
YUNAK MAGAZINE
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

З ЛАВРІ СТАРОГО

Вовк

Дорогі Читачки й Читачі!

Травень — це місяць патрона українського Пласту, святого Юрія-Переможця, якого бачите на обкладинці цього числа. Травень теж місяць, коли починається час пластування в природі, час прогулянок і мандрівок, свято весни (які звичайно так близько пов'язані із святкуванням свята святого Юрія).

Тож це число присвячуємо гаслові “ПЛАС-

ТУН У ПРИРОДІ”; в цьому числі знайдете, дорогі Подруги й Друзі, багато оповідань, віршів, статей, коротких цікавих різних речей про пластування у природі, в лісі, в горах.

Ваш Старий Вовк бажає Вам веселого й безжурного пластування. Та пам'ятайте — у природі безпека понад усе! Пластуйте ОБЕРЕЖНО!

Ваш Старий Вовк

Володимир ЯНІВ

ВЕСНА

(З циклу: Вічна юність)

Швидше! Швидше! Вітром гнатись,
Ви передить дужчий рій,
Подолавши ж, засміялись, —
Виграти нам завзятий бій!

Нас вітають бростки¹⁾ юні,
І сміється нам весна,
Що для юности в відлунні²⁾ —
«Гей, змагайся!» бринить вона.

Мчать хмарки в шаленім гоні
І повз нас — дерев гурти...
Стисни губи і долоні,
Щоб друзяк перемогти!

Завжди з усміхом і швидко!
Що втома, що нам біль!
Хутко далі, скільки видко!
Гарт незнаний без зусиль,

На шляху — для перемоги —
Нині з друзями горю,
А вже завтра — без знемоги —
Станем з ворогом на прю!

Швидше! Швидше! — у знемозі
Сил додасть нам сміх і жарт.
Ми здобудемо в дорозі
Силу духа й тіла гарт.

¹⁾ Цвіт'яні пуп'янки.

²⁾ Луна, відгомін.

Фотокопія картини П. Андрусіва

Ягiл - Ягiлочка

Здається, що кожна юначка знає, що таке гагілки або веснянки. Від прадавніх часів на цілій українській землі молоді дівчата «виводили» на весні, в сезоні радісного свята Воскресіння Христового чудові ігри, сполучені зі співом і рухами, ніби грою артистів. Ці ігри творили рівночасно і обряд, яким молодь радісно вітала прихід весни, втішалася молодим життям так своїм власним, як і цілої природи, та закликала її до відродження і буйного росту.

Хоч гагілки-веснянки постали ще в передхристиянських часах, але з бігом віків вони тісно пов'язалися зі святами Воскресіння Христа, як із символом відродження людських душ, і створили перлину народної духовної культури.

Їх «виводили» біля церкви дівчата, а хлопці тільки приглядалися або, на жарти у їхній бік, відповідали співом, а то й у відплату впадали гурмою між дівчат та переривали тимчасово забаву.

Пластунки зберігають і плекають цей прадавній звичай і в часі великодного сезону (від Воскресіння аж до Зелених Свят) виводять гагілок-веснянок і на землях нашого поселення поза межами України. Як кразок, подаємо тут слова, мелодію та опис рухів (гри) однієї з них, а саме «Ягiл, Ягiлочка...», що її залюбки виводять щороку юначки коша пластунок у Торонті. Гагілки можна виводити тільки у гарних народних одягах.

МЕЛОДІЯ

СЛОВА

1. Ягiл, Ягiлочка	2. Ягiл, Ягiлочка	3. Ягiл, Ягiлочка	4. Ягiл, Ягiлочка
Ягелова дочка:	Ягелова дочка:	Ягелова дочка:	Ягелова дочка:
Устала ранесенько,	Чесала довгі коси,	Квіточок назбирала,	Вибери собі дівчину,
Вимилася білесенько.	Вмивала в зимній росі.	Віночок заплітала.	Як червону калину.

ВИВЕДЕННЯ

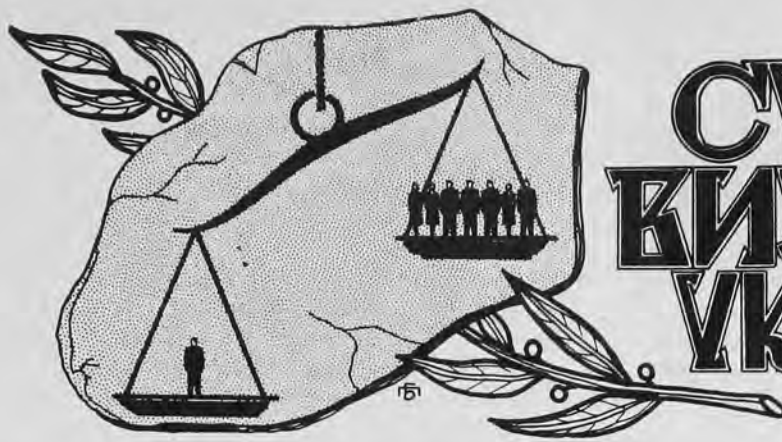
1. Дівчата творять коло, беруться за руки і, поволесеньку йдучи **в правий бік**, співають перші два рядки. При словах «Устала ранесенько, вимилася білесенько» — присідають і, помаленьку встаючи, підносять руки до лица і «вмиваються».

2. Перші два рядки, так як у першій строфі, однак дівчата йдуть не в правий, а **в лівий бік**. При словах «Чесала довгі коси» — зупиняються і, звертаючись лицем до середини кола, пускають руки своїх подруг та ніби «чешуть» довге волосся, схиляючи голову трохи у правий бік.

3. Перші два рядки так, як у попередніх строфах, ідучи **знов управо**. Співаючи «Квіточок назбирала» — дівчата пускають руки своїх подруг, звертаються лицем до середини кола, присідають і правою рукою «збирають квіти». Устаючи, роблять руками маленьке коло перед собою, ніби плетуть віночки.

4. Перші два рядки, так як і давніше, але йдучи **вліво**. При словах «Вибери собі дівчину» — задержуються, розділюються парами і, дивлячись одна на одну, парами беруться за руки.

Заввага: Виводячи гагілку, дівчата мають завжди радісний, усміхнений вираз обличчя.
«ШОК»

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

Проф. Д-р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ

В лютому числі "Юнака" подали ми "Заклик молодих до молодих", у якому мова про трьох пластунів, що закупили енциклопедію українознавства в англійській мові і подарували цю книгу бібліотеці своєї школи, і вони заохочують інших іти їхніми слідами.

Оцю важливу книгу, що в науковий спосіб інформує чужинців про Україну і спростовує неправдиві відомості про наш нарід, його історію і культуру, які поширюють у світі наші вороги, завдячуємо в першу чергу довголітній невтомній науковій та організаційній праці професора Володимира Кубійовича.

Та не тільки ця цінна для нас енциклопедія є його вкладом у скарбницю української науки. Щоб познайомити наших читачів і читачок хоч коротко із цілістю багатогранної праці цього визначного українського вченого, подамо декілька даних з його життя і творчості.

Народився він 1900 р. в Новому Санчі, на пограниччю західних українських земель — на Лемківщині, де закінчив середню освіту і 1918 р. зголосився добровільно до Української Галицької Армії (УГА), і з нею брав участь у визвольних змаганнях цього часу.

По війні студював географію, історію і геологію та одержав докторат з філософії. Потім був доцентом Краківського університету. Від 1940 року по нинішній день є звичайним професором єдиного поза межами рідної землі україн-

ського університету, що має тепер свій осідок у Мюнхені, в Західній Німеччині, і зветься Український Вільний Університет (УВУ). Відновив теж діяльність Наукового Товариства ім. Т. Шевченка поза межами рідної землі і довгі роки був його генеральним секретарем. Живе професор Кубійович у Сарселі (біля Парижу, у Франції) і там провадить свою наукову працю.

Дотепер написав професор Кубійович близько 80 наукових праць з антропогеографії і демографії України українською, польською, чеською, румунською, німецькою, мадярською, англійською і французькою мовами. Його Географія України для вжитку середніх і вищих шкіл, на 515 сторінок друку, з багатючими ілюстраціями, мапами, діаграмами і статистичними таблицями є донині найкращий підручник у цій ділянці науки.

Однак найбільшим здобутком його праці і творчості є Енциклопедія Українознавства, якої він є головним редактором, автором численних статей. Він дав почин до цього монументального видання поза межами рідної землі і згуртував до співпраці над ним близько сотні українських науковців з різних ділянок знання. Енциклопедію Українознавства видано спершу в трьох томах, за різними галузями знання (географія, природа, людність, етнографія, культура і т. п.). Тепер опрацьовують її за літерами азбуки (т. зв. гаслову енциклопедію). Досі появилася цього другого видання також три томи до літери "К", а в дальшому мають ще вийти три або й чотири томи, над якими працює велике число українських учених. Нещодавно видано і англومовну, скорочену (стислу) енциклопедію України на 1200 (І-ий том) сторінок друку, про що була мова на початку цієї статті.

Будучи студентом Краківського університету, а також і пізніше, мандрував професор Кубійович сам або з іншими по Лемківщині, Підляшші і Волині, роздавав дітворі українські букварі і книжечки, а селянам часописи і поважніші книжки, і заохочував їх до читання та здобування освіти. Брав жваву участь у студентському житті, очолював мандрівниче товариство "Плай" і належав до різних культурноосвітніх і громадських установ. Під час Другої світової війни був обраний 1940 р. головою Українського Центрального Комітету (загальногромадської культурно-допо-

могової установи в межах зайнятої німецькою владою Галицької Землі) і очолював його до кінця війни. В 1943 році брав участь у створенні Першої Української Дивізії "Галичина".

Завжди був і досі є великим приятелем молоді. За часів німецької окупації відвідував табори "Виховних Спільнот Української Молоді" (тодішнього вияву пластового руху в межах, на які дозволяла влада) і особливо цікавився рефератом молоді при УЦК. Велику увагу присвячував молоді, яку забрали німці в 1944 р. до військових відділів, як помічників і помічниць до протилетунської оборони.

Професор д-р Володимир Кубійович є зразком творчого вченого, великого громадянина-патріота, приятеля української молоді взагалі, а пластунів зокрема.

Подав З. З.

ІКЕР - ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ

Хто з нас не чув про Ікера? Майже в кожній українській газеті тут можна читати його веселі оповідання чи фейлетони. Може дехто з Вас навіть бачив і знає його. Він живе тепер у Нью-Йорку. Ікер — це псевдо Івана Керницького, письменника-новеліста, журналіста і фейлетоніста.

Народився він 1913 р. в Галичині і вчився у Львові. Коли мав 21 рік уже вийшла друком його перша книжка. Крім численних фейлетонів по газетах, він видав також кілька книжок: збірка новел "Святоіванські вогні", "Село говорить", "Мій світ" (оповідання), "Циганськими дорогами" (гуморески), "Перелетні Птахи", "Герой Передмістя" (гумористична повість); також драми, п'єси та комедії "Пан Інспектор", "Мітинг", "Король Стрільців", "Квіт папороті", "Сіль землі", "Тайна доктора Горощка" та інші.

Тепер Іван Керницький готує до друку книжку "Стежка на камені" та працює постійним фейлетоністом ("Ікер") у щоденнику "Свобода" і в гумористичному журналі "Лис Микита".

І. Керницький

ВЕСНА МІЖ РУЇНАМИ

Недалеко від моєї хати «валють Америку» — знищують старі будинки і прочищують місце під якийсь великий готель, що має тут постати. В той спосіб збурили майже цілий квартал, лише при 43-ій вулиці стояв ще донедавна один наріжний дім, із забитими дошками вікнами й виламаними дверима. Коли ж дібралися й до нього і впала задня його стіна, за нею появилось мале подвір'ячко, а на ньому — розквітла вишенька, вся облита рожевим цвітом, як морозивом із полуниць!

Серед цвинтаря румовищ та руїн це самотнє розквітле деревце стояло, як символ, немов заблукана душа янгола, і робило не перехожих таке враження, що люди зупинялись раптово на вулиці і дивлялися в нього, наче в яке чудо-диво, дармащо мешканців Метрополії не так легко чимнебудь здивуєш! Навіть п'янички, «боми», що блукали туди сновидами, шукаючи даремно вчорашніх мурів, щоб знайти якусь життєву підпору, побачивши розквітлу вишеньку, на момент протверезувались і з радості вишкіряли зуби, раді, мов ті малі діти, що вгледіли в крамниці, за вікном, якусь гарну цяцьку.

А з редакції «Трибуни» приїхали фоторепортери, зфотографували вишеньку з усіх боків, а потім, у вечірньому виданні газети, появилось її фото з таким поетичним підписом: «Весна завітала між руїни».

Потім я виїхав на три дні з міста, а коли в неділю ввечері вертався зі станції додому, — я не впізнав наріжняка 43-ої вулиці... Руїни й румовища зникли, площа була очищена, рівненька, гладко заасфальтована ще й дротяним тином обгороджена, а на тому місці, де цвітувала і пишалась вишенька — стояла дерев'яна будка з написом: «Паркінг»...

У будці сидів якийсь чорний симпатяга і завзято маніпулював коло радіоприймача; слухав репортажу з бейзбольного матчу «Єнків» з «Тиграми».

Я поздоровкався з ним і спитав:

— Який вислід?

— П'ять до трьох для «Єнків», четвертий іннінг. Подумайте, Ментел знову завалив гоумрана, той чортяка!

— Знаменито!.. А де поділася та вишня, що стояла тут ще три дні тому?

Чорний глипнув на мене безжурними, веселими очима:

— Ха-ха! Він питається — де поділася мала вишенька?.. А де поділись десятки акрів вишень та яблунь, що цвіли колись на цьому узгір'ї?.. Недармо ж воно колись називалося «Орчард Гілл». Люди знищили садн і збудували місто. А тепер розвалили місто і роблять «паркінг спейс»... Чудасія, та й годі! Між іншим, як хочете знати, така доля жде всі міста і села, на цілому земному гльобі! Еге!.. Прийде та-

кий день, — нас тоді, звичайно, не буде між живими, що люди зрівняють із землею все дощенту; гори будуть розкопані, ріки висушені, вся земна куля буде зацементована і порожня-порожня! На ній стоятиме лише один високий стовп з колосальним написом: «Паркінг».

— А де ж люди подінуться, за вашою теорією? — питаю.

— Ха-ха!.. «Люди»? Поперше, людей тоді вже не буде, самі «супермени». Вони всі переселяться на Марс чи на Венеру і там житимуть, а тут, на Землі, буде одна велика газолінова станція і місце для паркування їх суперсоняшних ракет. Тут вони набиратимуть пального по дорозі на якийсь міжзоряний Бродвей — до театру, вар'єте чи що. Отак, добродію, виглядатимуть справи майбутнього! А ви турбуєтесь — «де поділася вишня?»... Просто сказати, це так смішно!

Так «потішив» мене чорний філософ у дерев'яній будці... Та мені не промовили до душі ці слова потіхи, як не захопили мене, вичаровані його буйною фантазією, міражі майбутнього. Мені жаль стало малої вишеньки, що з'явилась соняшним променем серед руїн і звалищ, серед цього понурого довкілля, і роз'яснила його сіризу своєю красою, непорочною, як усмішка дитини. І так, як химерний соняшний мигунець, вона й зникла... Якби не число «Трибуни» з її фотом, що залишилось в мене на столі, могло б здаватись, що вона мені приснилась...

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З ЧИСЛА ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1964

- 1) «Рече та стогне Дніпр широкий».
- 2) «І слово правди і любови
в степи і дебри рознесли».
- 3) Сходи розпочались 6:48 (точно: 6:47 і 50 сек.), а закінчилися в год. 9:34 (точно: 9:33 і 59 сек.).
- 4) А) 1961 рік.
Б) 2 доларя.
В) 4 коти!

РОЗГАДКИ «ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ» з ЦЬОГО ЧИСЛА

1. ТОПІР	5. ЩИТ
2. ШОЛОМ	6. ЛУК
3. КОЛЬЧУГА	7. МЕЧ
4. САГАЙДАК	8. КОПІЄ (СПИС)

УСМІХНИСЯ!

Юнак Юрко уперше поїхав на пластовий табір. За кілька днів його мама одержала такого листа: «Дорога Мамо!

Прошу прислати мені багато пакунків з харчами, бо тут не дають нічого їсти, тільки сніданок, обід та вечерю.

Твій син Юрко»

БИЛИНИ

ЗУСТРІЧ

БАГАТИРІВ

І лісами, і ярами, і широкими шляхами їхав багатир. Багатир Святогор. Кінь під ним бурий, волохатий. Сам він на коні, як ясний сокіл. Іде і не поспішає. Край рідний навколо оглядає. Чи не можна де силі його багатирській роботи доброї дати? Ні людини, ні звірини. Широкий, чистий шлях. — А гей! На шляху ген цятка росте. О, це не цятка, чоловік піший іде. Коню, чи не доженемо?

Кінь біжить. Не добіжить. Наздігнати не годен. Піший-пішаниця іде собі і не оглянеться. Торбу на плечах несе, ще й велику-величезну. — А гей, чоловіче, так швидко не йди! Мене, Святогора, підожди. Тут чоловік тее почув, край шляху зупинився. Торбу свою із плеча скинув. А сам він не чоловік звичайний, а лицар молодий, та без зброї, без коня. — Хто ж ти, лицарю, такий, що без зброї, без коня?

— Я — Микула Селянович, коли чував, Святогоре.

— Що ж у торбі ти несеш?

— Ось лежить, подивись, піднеси її сам.

Святогор з коня скочив і за торбу вхопився. Не підніс. Узав двома руками. Не підніс. Цілою силою уперся в землю. Ноги в землю по коліна вгрузли, а руки тільки трошечки торбу піднесли.

— Ух! Це тягар-тягарище. Чи в торбі цій змій-горинище? Чи земля-камінище? Скажи, Микуло!

— Не земля-камінище, не змій-горинище. Це тяга землі.

Узав торбу знов на плечі могутні, багатирські кинув.

— Чи не поїхати нам обом?

— Ні, Святогоре. Кінь твій, хоч і багатирський, нас не повезе. Тобі сюди дорога — Правду боронити, мені туди дорога — тягу землі носити.

— Що мені робити?

— Ти — багатир, Святогоре. Сам здоров знаєш. Тобі лише Правду боронити, і тим за свою силу — Бога славити. Ось вийдеш на три шляхи. На три шляхи розстайні. Першим шляхом іти — змій-стріти. Другим шляхом іти — розбійників бити. Третім шляхом іти — добру царівну з полону на скляній горі визволити. Тее він сказав, за високу гору, за небокрай помандрував.

КНЯЗЕНКО

МИХАЙЛИК

Рано-раненько князенко Михайлик у Київ приїхав. До святих Печерських заходить, поклонитись-помолитись. Далеко бо він бував, у чужих країнах індійських не рік, не два він мандрував. Не одне бачив, не одну пригоду на шляхах далеких пережив.

На княжий двір заїжджає. Коня свого багатирського до стовпа дубового не прив'язує. А тоді у палати золоті заходить, ласкавому князеві Володимирові поклонитись іде.

— Гей, стольники! Вина зеленого у чаші кришталеві наливайте. Князенка Михайлика з далекої дороги вітаймо.

Тут же кришталеві чаші зеленим вином сповняли, князенка зі щасливим поверненням привітали.

Тільки князівна сумна була, пір'я заморської птахи не одержала. Тоді Михайлик на коня свого знову сідав, вихром до Чорного моря мчав. До моря, та до Чорного не доїжджав. У діброві, та ще зеленій спочити ліг. Тут же чорний ворон закрякав, закричав:

— У чистому полі, на зеленому роздоллі при Чорному морі татари сидять. З дівчини, красної полонянки, тяжко насміхаються.

Якже Михайлик тее почув, на коня сів, вихром до Чорного моря помчав. Татарів поганих на роздоллі побачив. Полонянка дівчина серед них стояла, руки в неї зв'язані. Злий татарин з неї сердешної насміявся. Тут того багатир не

стерпів. Три стріли із лука в татарів пустив. Усіх на зеленій мураві трупом положив.

— Марицю, сестро моя, як ти дикунам у руки попала?

— А так попала: звечора, як круки, вони налетіли. Усе спалили. Матір убили, мене молоду Марицю, сестру твою, у полон полонили.

Тоді Михайлик сестру на коня свого багатирського посадив, золота, срібла, пір'я заморського на коні татарські наладував до столбного, до ласкавого князя Володимира прибував.

Із старовинних билин подала Ле. К.

Віддаймо поклін і шану Великому Синові України ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Крайові Проводи українських молодечих організацій у США звернулися до нашої молоді з закликом разом з усією українською спільнотою *включитися в шевченківські ювілейні святкування*, а зокрема чисельною участю у зразковою та гідною поставою в урочистості відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Вашингтоні в суботу 27 червня ц. р. *заманіфестувати* перед українським суспільством і чужинецькими учасниками *свою любов і пошану до національного Пророка України, свою силу і зорганізованість і свою відданість ідеалам рідного народу*.

Для інформації всіх наших друзів і подруч, що візьмуть участь у відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові в Вашингтоні 27 червня ц. р. *подаємо оце рамову програму святкувань в суботу 27 червня ц. р.:*

- 1) 10 год. ранку — збірка учасників у повних одностроях біля пам'ятника Дж. Вашингтона,
- 2) 11 — 1 год. попол. — похід вулицями Вашингтону під пам'ятник Т. Шевченка,
- 3) 1 — 2:30 год. попол. — церемонія відкриття пам'ятника.
- 4) 2:30 — 3 год. попол. — переїзд автобусами до "Вашінгтон Колісеум",
- 5) 3 — 5 год. попол. — перекуса, відпочинок, підготовка до концерту,
- 6) 5 — 7 год. попол. — концерт молоді,
- 7) 7 — 11 год. вечора — перекуса, товариський вечір молоді,
- 8) 11 год. ночі — від'їзд на нічліги або додому.

Усякі потрібні інформації щодо виїзду до Вашингтону і повороту додому дають місцеві *станічні старшини*. Усі пластуни і пластунки, що зголосилися до участі в святкуваннях у Вашингтоні повинні *якнайскоріше подбати про доповнення своїх одностроїв*. До організованої участі нашого Пласту в посвяченні пам'ятника будуть допущені тільки ті, що матимуть повні і правильні однострої та правильні пластові відзнаки.

До побачення 27 червня ц. р. у Вашингтоні!

„ГЕЙ ЖЕ, В ДОРОГУ“...

За вікном на дереві розпукались бруньки. Крізь відчинене вікно вітрець — пахне далеким полем, зеленим лісом. Із вітром до кімнати лине і веселий цвірінкіт пташок. І ось уже будиться непереможне бажання мандрівки...

У кутку в шафі наплечник. Витягаю його з покривала. Він трохи заяложений. Та до нього пристав запах гірської ялиці, трохи піддимлений він ватрою, в ньому теж гострий запах високих шпилів прекрасних Скелистих гір. Укладаю його на плечі. Еластичні в'язання із ремінців мого «норвежця» зручно осідають на моїх плечах (добрий наплечник — половина приємності доброї мандрівки). Витягаю і черевик — чи добре намащені олією восени? — мабуть так, бо шкіра м'яка, черевик еластично згинається при моїй ході. Так уже й хочеться іти в мандрівку.

І думка стається впевненістю — літом помандрую з друзями. Зеленими веселими стежками гір Адірондак, де у даліні виблискують сині плеса озерець, а може суворими, скелистими верхами Білих Гір, де кожний крок, кожний стрибок із каменя на камінь дзвенить металевими дзвінками (кажуть, так дзвенять під кроком мандрівника цокоти у наших Горганах), або ж — просуваючи кену водами Ланцюгових озер, чи може й далеких, диких озер Альгонквіну?..

Помандруємо шукати нового, незнаного

«Коли гурагани гуляли по США, на зустріч їм вирушило на роверах четверо пластунів шукати пригод...»

набиратись здоров'я, пружності, справності, у сонці засмаглюючи наші тіла, у зимних водах гартуючи їх.

«П'ятниця: Є сонце! на снідання «асфальт» і різні додатки до цього. Далі мандруємо попри безлюдні, зелені береги. Ми «чотири бджілки» зв'язуємо два кену до купи довгими дрючками і пливемо як «гува-бува-ава» із Конго. Потім ще доціплюємо вітрило, — і співчуваємо всім «веслюкам» інших човнів. Пообідні вправи з рятівництва, сигналізації та змагання в плавбі на одну милю.»

У трудах мандрівки пізнавати самого себе та своїх друзів...

«Ковзький камінь. Сковзуюсь по широкій плиті вниз, до водоспаду. В останній хвилині хтось із друзів мене притримує. Заціплюю зуби і прошу друзів не казати комендантові про мою пригоду. У мене болить цілий лівий бік тіла. Мені важко робити перші кроки, але з маршем, при пластовій пісні біль забувається. Самі ноги маршують.»

... Пізнавати багатства природи та вчитись відчувати красу її...

«Чудові гори — ясне небо,
Природа пишна — наче рай,
Шумлять-скриплять високі сосни,
Дзюрчить в долині десь ручай.
Ідеш, мандруєш по цім раю,
То знову пнешся по-скалі...
І все чомусь тобі здається,
Що це — шмат рідної землі...»

... поворюючи простір, осягаючи гірські верхів'я, навчитися послідовно іти крізь труднощі до цілі, а осягнувши її, прошепотіти у подяці молитву Творцеві —

«На шпилі сонце, Бог і я,
На долах білі мряки.
Уста порепані тремтять
Молитвою подяки.»

Помандруємо у своєму дружньому гурті, співаючи весело бадьорих пісень, на зустріч юнацькій пригоді.

пл. сен. Ганна Коренець

ПРОБА ЗЕЛЕНОЇ ШКІРКИ

На сходинах гуртка «Вовків», гуртка, що плекав індіанські звичаї, вирішено, що прихильник Зелена Шкірка вже може перейти пробу воїна. Найближчої суботи було свято, тим то гурток вибрався на дводенний табір до недалекого лісу.

Ранком зібралися всі за містом на умовленому місці. Дві години ходи — і «Вовки» в лісі. Хутко скинули вбрання і передяглися в індіанський одяг. Тепер провідник, що тут виконував роль ватажка племені Вовків, розділив працю.

Одні ставили вігвами, другі тотем і багаття, треті збирали дрова. Сірий Вовк став варити їжу, а ватажок Старий Вовк, поставив соняшний годинник. Устромив у землю прута, довкола відзначив коло, а на його крузі вбив у рівних відступах 24 кілки. Тепер шойно 6 година, тінь падає прямо на захід, де є перший кілок, більший від інших. Галявина кипіла життям, але «Вовки», звичаєм усіх індіанських племен, справувалися тихо-тихісенько. Не зрадила б їх там ватра, складена із самих сухих гілляк, що горіли майже без диму.

Уже всі таборові роботи покінчені. Ватажок гукнув на Зелена Шкірку й каже:

— Воєнна рада старих Вовків призначила тобі, Зелена Шкірко, на сьогодні день проби. Сьогодні ти будеш мати змогу показати, що вмієш, докажеш, чи гідний ти дістати знамена правдивого воїна. Ось тут маєш ніж. Іди в ліс і зроби собі лука та стріли. Та вважай — не завдай сорому племені Вовків!

— Не завдай сорому Вовкам!

— Не завдай сорому, Зелена Шкірко! — завили Вовки гуртом.

Зелена Шкірка поклонився і зник у гушавині. Та заки сонце встигло пересунути тінь прута від одного кілка до другого, він уже вернувся. В руках тримав лука і стріли, а обличчя заливала хвиля радості. Він підійшов до багаття, де вже Вовки сиділи за сніданням, і подав першому із них лук і стріли. Цей натягнув тятиву, оглянув основно стріли й подав сусідові.

Мовчки передавали це один одному Вовки. А Шкірка, хоч як хотів вичитати на їхніх обличчях похвалу чи догану, не міг. Укінці вже ватажок оглядає. Попробував тятиву та й обізався:

— Лук, хоча з ліщини, є сильний, досить великий. А тятива, сплетена зі смужок молодого кори лозини, хоч трохи загруба, зате міцна. Такі ж і стріли. Оця, що має вістря з важкого і твердого каменя, є добра, коли хочемо заглушити ворога. Уф! Лук добрий! Чи правду кажу, Вовки?

— Уф, уф! Лук добрий, Старий Вовче! — відгукнулися Вовки гуртом.

Зелена Шкірка зрадів. Початок пішов добре! Він підсів до багаття і зробив «око» до кухаря. Йому дуже захотілося їсти. Сірий Вовк, що саме кухарив, уже виділював Шкірці його пайку снідання, коли промовив Старий Вовк:

— Ні, Сірий Вовче, не давай йому їсти. Нині день проби Зеленої Шкірки, і нині він піде в ліс і сам оборониться від ворогів, і сам здобуде собі поживу. Я дам йому лише сірники. Це є найбільше, що можемо нині для нього зробити.

— Так, це є найбільше, що можемо для нього зробити.

— Так, Зелена Шкірко, — сказали Вовки й поникли головами, неначе то їм сумно стало, що Шкірка не буде нині з ними снідати, а мусить іти по добич.

Ватажок устав і взяв Шкірку за руку. Завів його до сонячного годинника.

— Дивись, Зелена Шкірко. Тепер сонце вказує дев'яту годину. Тепер ти підеш у ліс. А за дев'ять годин, коли сонце буде прямо на заході, вернешся з доказами, як ти провів у лісі день проби. Але уважай, не спізнися! — І не приходить зарано!

Ватажок дав йому пуделко із сірниками. Шкірка сховав його у мішечок, який носив на грудях, узяв у руки лук і стріли, перевірів, чи в кишені є ніж, і пішов.

А на галявині попливла звичайна таборова робота пластунів.

По дорозі думав Зелена Шкірка, як має уладити нинішній день. Спершу хотів іти про-

сто на схід, а опісля вертатись цією самою дорогою. Таким робом буде знати, коли слід вертатись. Але скоро покинув цю думку. Бо він чейже не раз за цілий день зіб'ється з наміреного напрямку. Перед тим заясніла галявина. А нї ї краю зашелестіло щось на дереві... Доглянув якусь птаху. «Може це дикий голуб?» — подумав.

Не довго думаючи — наклав стрілу й вистрілив. Та було задалеко, не поцілив, лише сполошив птаху. В довадку, стріла вбилася в кору дерева.

«Зле починається!» — подумав. От, що значить бути не обережним і незрівноваженим: і голуба наполохав, ще й стрілу запропастив.

Вийшов на галявину. Властиво, не була це галявина, а проруб, що перетинав ліс поперечно до його дороги. Шкірка вже хотів перейти на другий бік лісу, коли доглянув під одним пнем червону цятку.

«Ах, суніці!»

І він, зраділий, кинувся збирати їх. Коли вже трохи пригас його голод, постановив розглянутись далі по лісі, чи не знайде ще щось поживного. Тут було доволі грибів. Шкірка назбирав їх багато і одні вирішив спекти собі, інші принести до табору. Тепер узяв розкладати ватру. Уклав купку дрібних сухих гіллячок, збоку під рукою поклав трохи більші і витягнув сірники. Відкрив — і вжахнувся. У пуделку було всього два сірники!

«Га, — думав Шкірка, — треба обережно розкладати багаття». Ще й придумав добрий плян, яким і старих Вовків здивує. Сірничок розколов уважно на половину. Однією половиною запалив ватру, бо назбирав сухих платків березової кори, що дуже добре горить. Щойно на куснях цієї кори уклав піраміди із сухих гіллячок. Заки пеклися настромлені на прутик покрайні гриби, Шкірка змайстрував декілька нових стріл, яких вістря — для більшої твердості — обпалив у вогні. Тим способом мав теж доказ, що він розпалював вогнище. Хоч гриби

без соли не дуже смакували, але голодний на це не зважає.

Тепер пригадав собі Шкірка, що на південь від табору тече потічок. Пішов туди, бо в воді хутніше щось можна зловити. Незабаром зайшов у широкий багnistий яр, де по середині був потік. Ішов понад берегом. В одному куші наполохав дику качку. Перешукав те місце і знайшов гніздо. Не хотів брати яєць, хоча вони були б не абиякою присмакою. Коли зійшов більш у долину, де яр звужувався і багnistі береги замінилися кручами, натрапив на кілька ракових дір, з яких витягнув не одного рака. В іншому місці підійшов тихесенько до кількох рибок, що вигрівалися на сонці. Перервав їм дрімку, бо дві доволі великі зловив руками.

Спів їх на вогні, з'їв і пішов до табору. Не був певний, чи вже шоста горина, тому залишив припаси під одним помітним деревом, а сам обережно підповз під табір. Зняв накриття, бо білі пера могли його зрадити. Зате прикрив голову жмутком папороти. Обережно підсунувся під край галявини. Побачив товаришів, що на середині галявини вправляли метання лясом і бальом. Кинув оком на годинник. Тінь указувала пів до шостої.

«Ще півгодини почекаати» — подумав.

Точно о шостій годині прийшов до табору. Всі припаси віддав Сірому, а нові стріли і сірники Старшому Вовкові.

— Уф! — гаркнув Сірий, побачивши стільки припасів.

— Уф! — відгукнув старий, оглянувши нові стріли.

— Поглянь у пуделко сірників, великий ватажок, — промовив Зелена Шкірка.

— Уф, уф! — кричав здивований ватажок. — Гляньте, хоробрі Вовки! — і показував усім на перемену то пуделко з півтора сірниками, то стріли присмалені в огні.

— А тепер Шкірка мусить іти на варту, бо можуть наскочити на нас вороги, — сказав Старий Вовк.

Зелена Шкірка пішов на свої чати. Причаївся за деревом і жде. В лісі тихо, лише пташня цвірінькає досхочу. Низько схилене сонце обагрює вершки дерев, продирається крізь віття і червоними жемчугами падає на землю. І враз... Дві чи три пташки нагло шурхнули з недалекого куща. Спів замовк. В лісі стало тихо, хоч маком сій. Шкірка зрозумів, що це, певно, ворог наполохав їх. Чимскорше поповз до табору, але так, що ні найменша гілка не зашелестіла гучно. Сказав Вовкові про це і за мент ціле плем'я Вовків, за виїмком обозного, підповзло під загрожене місце. Засідка удалася. Та виявилось, що це не вороги, а гості — плем'я Лисів. (Вовки запросили Лисів на свою ватру). Ватажок завів усіх до багаття. Усі мовчки посідали й чекали, аж поки він не витягнув «пуделка миру» із цукерками і не пустив її кругом. Заступала вона «люльку миру», а на думку, Старого Вовка,

цукерки багато більше допомагають на чари Чорних Духів, як тютюн... Тепер попливла гомінка, весела розмова.

А по вечері йменовано Зелену Шкірку воїном. Зачалося від довгої промови, в якій ватажок представив усі його заслуги і всю кмітливість, під час нинішньої проби. Після цього Зелена Шкірка відійшов у ліс, «розмовляти з духами предків», а Старий Вовк поспитав у племені:

— Чи хочете, хоробрі Вовки, прийняти Зелену Шкірку між себе? Скажіть, хоробрі воїни, чи хочете?

— Хочемо, чесний ватажку!

— Чи всі?

— Всі!

Є старий індіанський звичай, що новак, заки буде названий воїном, іде у нетри й перебуває там так довго, поки не побачить у сні якого звіра. Така і його назва потому буде. Тим то, коли Шкірка вернувся, поспитав його ватажок:

— Скажи, Зелена Шкірко, які духи предків, які опікунчі звірі з'явилися тобі у пам'яті? Скажи, про що ти думав?

— Не бачив я в уяві духів, тільки думав про нинішній корж...

— Якщо так, то будеш від сьогодні зватися Вовком-Ласуном, — сказав Старий Вовк. Нині, в обличчі Духів наших славних Предків, перед хоробрими воїнами Вовків і за їхньою згодою йменую тебе, Зелена Шкірко, я, Старий Вовк, великий ватажок племені, правдивим воїном і членом племені Вовків. Хай наш томагавк миру буде завжди між нами закопаний!

Уф, Уф! — кричали Вовки. Хай живе новий Воїн Вовків!

— Перед одвічним святим вогнем, що пожирає темряву, перед святим тотемом, що вів наших предків у бій, питаю тебе, Зелена Шкірко: чи обіцяєш бути хоробрим воїном?

Тиша. Шкірка повагом підійшов до тотему і доторкнувся правою рукою, потому потримав

її над ватрою й поклонився Вовкам.

— Перед святим вогнем, перед святим тотемом обіцяю: Не завдам сорому українській землі!

Йому подав руку ватажок. А далі поцілував тричі і сказав:

— Славна rado Вовків! Перед вами стоїть новий ваш брат і воїн: Вовк-Ласун.

Серед веселих вигуків кинулися всі цілувати Шкірку, що дістав тепер нове ймення Ласуна. Потім узяли на щит, обнесли довкола ватри і поставили під тотемом. Тепер усі поприносили йому різні подарунки: один дав ніж, другий шкірку гадюки на піхву, третій зуб вепра на амулет або вістря списа. Потому всі завели бойовий танок навколо багаття під звуки індіанської пісні:

«Муйє мукесін аваявійон»
("Старі мокасіни ношу").

Літали томагавки, лунала дзвінка пісня, і палахкотіло багаття. Усі воїни вирували в танку. Таку святочність не часто бачили Вовки!

Два пластуни взяли —
Пішли мандрувати.
Як зайшли далеко в ліс,
Почали блукати.

З них один послинив палець,
Показав угору:
«Зараз буде дощ іти,
Тож ходім додому!»

«Як ти вмів своїм тим пальцем
Погоду вгадати,
То послинь його ще раз —
І веди до хати!»

Він ще раз послинив палець,
Показав на зорі —
І в короткому часі
Вже були в таборі.

Тож, коли якусь проблему
Треба розв'язати,
То послиньте тільки палець, —
І будете знати!

Пан Т. О'Фель

ЩО ТАКЕ ЛЕТУНСЬКЕ ПЛАСТУВАННЯ?

Летунське Пластування є одна з ділянок пластової самовиховної програми для пластунів і пластунок, що зацікавлені в летунстві.

ЛЕТУНСЬКИЙ ТАБІР

Летунський табір засадничо подібний до звичайних чи морських таборів, але складається в великій мірі із занять летунського пластування: теоретичні гутірки з усіх етапів літання, практичні заняття з літаком тощо. Чар табору в тому, що члени мають контакт з правдивим літаком; юнаки не лише вивчають летунство, але й переводять у практику своє знання.

Летунський гурток у таборі має назву «крило». Крило має свою відповідальність та практикує безпеку летунського пластування. Крило має свої заняття і традиції, заведені між летунами. Табір утримується в порядку, подібному до порядку на лєтовищі. Вся праця відбувається під наглядом чергового «обсерватора».

Гетьманські літаки на американській летунській параді.
"Україна", "Львів" і "Київ", на летунській площі в Філадельфії.

Летунство в Українській державі з часу Визвольної Боротьби, на жаль, не мало нагоди здобути собі належного місця. В часах Визвольної Боротьби було на Україні близько 50 літаків німецького та французького виробу. Українська Галицька Армія, при допомозі уряду в Києві, зорганізувала Летунський Полк, який складався з двох бойових сотень і одної технічної сотні, яка займалась утримуванням літаків. Перша сотня мала 6 літаків, а друга 12. Першою сотнею командував пор. Хрущ, а другою пол. Конуків. Цілим полком командував пол. Б. Губер, який теж був конструктором літаків та інструктором пілотів. Завданням летунського полку було розвідувати за фронтом противника, слідкувати за його рухами, як теж нищити ворожі об'єкти і ворожі літаки. Найкращим пілотом, «асом» летунського полку був сотник Євський, який зістрілив 6 польських літаків. Вся ескадра зістрілила 16 польських літаків.

По закінченню першої світової війни українці, хоч утратили свою незалежність, все ж таки не хочуть відставати в летунстві і працюють, де можуть у цій ділянці. І так в роках 1930—1940 за ініціативою Січової Організації СГД на терені Америки і Канади постала українська летунська школа в Чикаго; референтом авіації при СГД був полк. О. Шаповал. Першого власного літака школа набула в 1934-ім році; літак названо «УКРАЇНА». Пізніше набуто ще літаки: «Львів» і «Київ», цей останній дуже модерний, як на той час (1937 р.), критий літак. Авіація СГД в тому часі дуже гарно розвивалась і мала зрозуміння і матеріальну підтримку українського громадянства. Наші літаки брали участь у різних американських летунських парадах.

У часі другої світової війни Америка була союзником СРСР; Советський Союз поставив США категоричну вимогу, що українське летунство мусить бути ліквідоване. Совети не боялись трьох літаків летунської школи, але боялись факту, що така сила росте і може впливати на піднесення національного незалежного духа в окупованій Україні. Так і закінчилась укр. летунська школа.

Проте, українці, вишколені пілоти, беруть участь в американському і канадському летунстві, а наша молодь тепер іде до військових летунських шкіл, де набирається знання і досвіду літати модерними джетами. Також на окупованій Україні багато є наших молодих вишколених пілотів, а навіть астронавтів! Недавно із сателіта весь світ почув вістку по-українськом, від астронавта-українця Поповича. Це все свідчить, що українці — здібний народ і — хоч Україна під ворожою окупацією — ми все ж таки можемо йти впарі із великими державними народами у змаганнях людства до зір... Летунство напевно матиме велике значення в майбутніх змаганнях українського народу до незалежності.

ПРАКТИЧНЕ ПЛАСТУВАННЯ

ВИШКІЛЬНІ МАНДРІВКИ

Цього разу хочу поговорити про роди мандрівок. Почнім від так званих вишкільних мандрівок.

Знаю, що слово «вишкільних» звучить погано. Відразу пригадується нам робота і вбачається той недобрий бунчужний, зв'язковий чи впорядник, у якого, здається, єдиною радістю в житті є те, щоб нас замучувати і на нас кричати. Однак подивімося на це з іншого боку. Чи ми хотіли б поставити порядне шатро, якщо б того зв'язкового чи впорядника між нами не було? Якщо б зв'язкового не було, чи ми хотіли б узагалі поставити це шатро, чи ми хотіли б збудувати гарну ватру, зробити драбину з мотузків, перекинути міст через потік? Не тільки ми не хотіли б цього зробити, але і не знали б, як починати. І такі вийшли б з нас пластуни, що не вміли б оці шатра розп'яти, не вміли б вогню розпалити чи дерева зрубати.

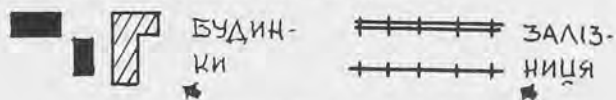
Цього всього треба колись навчитися. Можна б навчитися цих речей на пластових таборах, але приємніше вчитися з друзями свого гуртка, а на таборі бути відповідно підготовленими.

ТОПОГРАФІЧНІ МАПИ

Здається кожний з нас бачив уже мапу таку, що дають на бензиновій станції, або таку, з якої навчають на лекції географії. Однак, не буду говорити про ті мапи, а про такі, які пластун потребує, коли йде мандрувати. Такі мапи називаємо топографічними, від грецьких слів «топос» (місце) і «графо» (писати або рисувати). Ці мапи не тільки показують дороги, але теж стежки, мочари, ріки, озера, багна, ліси, а навіть хати, школи і церкви. Топографічні мапи можна дістати в різних мірилах (поділках), як наприклад, 1:62,500, що означає, що один інч на мапі виносить 62,500 інчів, або приблизно одну милю в терені.

Мапи друковані в п'ятьох кольорах.

1. Чорний колір показує все, що зроблене людськими руками, як, наприклад

(дивись «Життя в Пласті» стор. 292)

2. Червоний показує все, що є головне, як головні дороги, головні міста, головні будинки і т. п.

3. Бронзовий показує височини і долини, отож ці риси і числа — означають, що верстви височини цієї гори виносять 100, 200, 300 футів від рівня моря.

4. Зелений показує ліси, дерева, поля і так означає ліс, а означає город.

5. Синій показує води і так означає озера, показує ріку, а синя лінія — потік.

Топографічні мапи певної частини США можна набути за малою оплатою таким способом. У першу чергу треба звернутися до

MAP INFORMATION OFFICE

U.S. Geological Survey

Washington 25, D.C.

за т. зв. Topographic Map Index Circular стейту, в якому думаєте мандрувати і бюлетень, який описує, як уживати топографічні мапи. Це є безплатно.

Далі, в тому Index Circular, який поділений на квадратики, треба знайти околицю, в якій думаєте мандрувати. Кожний квадратик має окрему топографічну мапу. Тоді замовте цю топографічну мапу, називаючи квадратик, яким ви зацікавлені. Кожна топографічна мапа коштує 0.30 долара (30 центів). Мапи можна замовити:

топографічні мапи
околиць на схід від ріки
Missicini

в

Geological Survey
Washington 25, D.C.
топографічні мапи
околиць на захід від
ріки Missicini

в

Geological Survey
Federal Center
Denver, Colorado

(За журналом «Вісті зі Станиці» з Дітройту)

Ст. пл. Богдан Андрушків

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

- 2. 5. 1648 — Початок повстання Богдана Хмельницького
- 16. 5. 1648 — Перша велика перемога Хмельницького над поляками — бій під Жовтими Водами.
- 23. 5. 1938 — З руки скритовбивця згинув полковник Євген Коновалець.
- 25. 5. 1926 — Смерть Головного Отамана Симона Петлюри з руки скритовбивця.
- 28. 5. 191 — Помер поет Іван Франко.
- 31. 5. 1223 — Перший бій українців з татарами над річкою Калкою.

Не пошкодуй кілька хвилин на читання цієї статті! Вона може врятувати твоє життя!

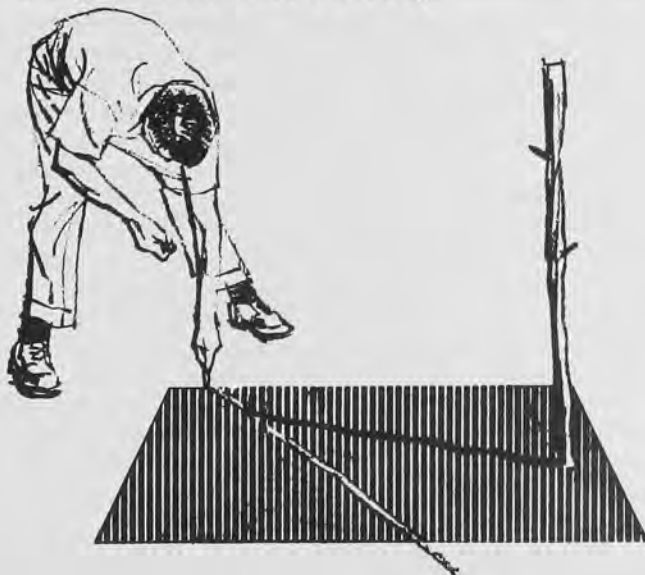
НОВИЙ СПОСІБ ОРІЄНТАЦІЇ В ТЕРЕНІ

Новий спосіб орієнтації в терені, тобто знайдення напрямку, винайшов 16-літній скавт, Роберт Овендаф, студент Дордж Мейсон Гай Скул у Фалс Чирч, Вірджинії. Винахід Овендафа дуже простий, але точний. Його перевірили науковим способом два професори математики, два астрономи. Його правдивість також potwierдили електронні цифрові машини "комп'ютери". Також 50 тисяч спроб у терені показали, що ця метода успішніша від орієнтації при допомозі компаса. Пересічне відхилення є 8° , а рідко коли більше від 30° . Його досліди виявили деякі помилки, що їх зробила навіть Енциклопедія Брітаніка у відомостях про соняшні годинники. Редакція цієї енциклопедії плянує ці помилки справити при допомозі Роберта Овендафа.

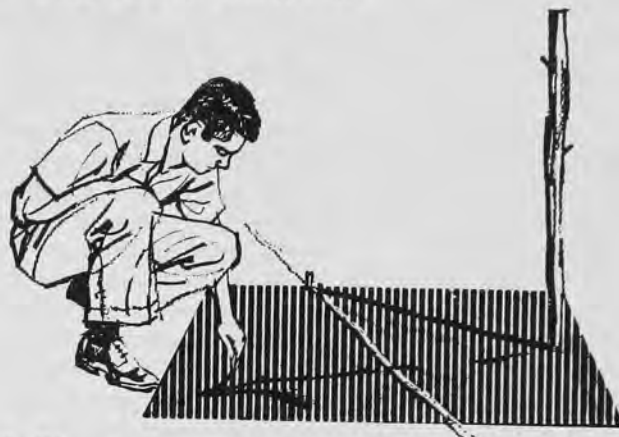
Цим винаходом зацікавлені вчені Міністерства Оборони і Департамен Цивільної Оборони. Під час гурагану «Карла» в Техасі просили Роберта Овендафа доставити друковані інструкції своєї методи для жертв та рятувальних команд.

Людина, яка перебуває в лісі, полі чи в горах, потребує простої, але докладної методи, щоб зорієнтуватися. Не завжди навіть компас може допомогти знайти правильний напрям, бо металевий предмет у землі може відхилити стрілку від правильного північного напрямку. Моряцький спосіб орієнтації при допомозі точного годинника може допустити помилку на 30° . Це значить — відхилення півмилі на одну милю маршу. Досить скомплікований і не дуже точний спосіб, що його вживають скавти при допомозі соняшного годинника, вимагає довшого часу і багато терпеливості.

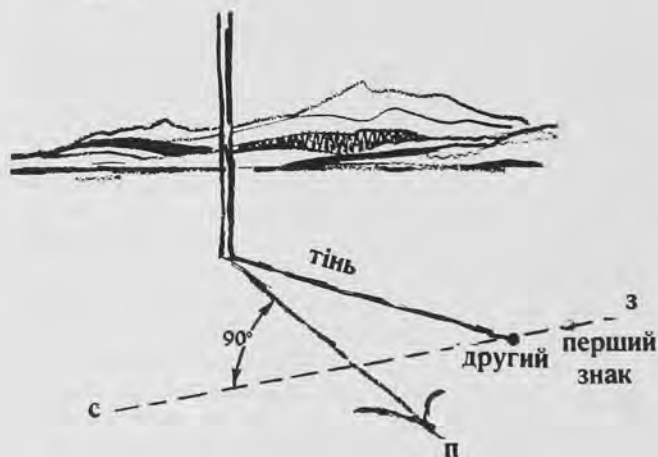
Роберт Овендаф винайшов новий спосіб, щоб визначити напрям при допомозі тіні. Хто потребує хутко і докладно визначити напрям, нехай уживає ось такого способу:

1. На рівному полі встромити в землю палик заввишки 4 стопи.
Маленьким паличком зазначити кінець тіні, що її кидає палик.
2. Пождати деякий час (вистачить 15 хв.), щоб тінь посунулась на кілька інчів.
Тоді встромлюємо другий паличок.
Ці два пункти сполучуємо прямою лінією.
Вона біжить «захід-схід».

3. Від палики рисуємо рівну лінію на 90° до першої лінії. Лінію, яка біжить від палики, продовжуємо і значимо стрілкою, яка показує на північ. По правій руці, коли ми звернені обличчям до північного знаку, буде СХІД, а по лівій ЗАХІД. Коли ми перебуваємо на південній півкулі, тоді стрілка вказує на південь, а не на північ.

Крім того, що метода Овендафа допомагає нам знайти сторони світу, вона також допомагає визначити напрям у терені.

(На останній діаграмі показано, як визначувати північ в ранішніх годинах. На двох перших діаграмах показано, як робити це по полудні).

подав пл. уч. О. Солонинка

Гурток «Леопард», 9-ий Курінь УПЮ Торонто

Куток потувань і пера

Дорогі — Юначе і Юначок!

Коли ми вчимося літератури чи відбуваємо курс із літератури, ми стараємося систематично організувати матеріал і вивчати матеріал у якомусь порядку. Це не завжди приємне, бо воно включає багато не цікавих справ. У моїх листах до Тебе стараюся писати про поодинокі цікавіші моменти. Не хочу, щоб це наше листування стало якимсь кореспонденційним курсом або чимось подібним. Один із цікавіших моментів у нашій літературі — це період **романтизму** і писання письменників-романтиків.

У популярних висловах дуже часто чуємо вислів, що щось чи хтось є "романтичний". У пласті часто говоримо про романтику пластування. Часом сам (-а) може кажеш "я в романтичному настрою". Не тяжко відчувати щось романтичне, але не легко пояснити чи зрозуміти щось романтичне. Тож бачиш відразу, що романтизм має щось спільне з нереальністю, із чимось, що не завжди можна пояснити розумом. Це відразу імплікує (викликає) якесь почуття чару. Кажемо "чар пластування". Що то значить? Тяжко пояснити, що значить "чар пластування". Багато легше відчувати той чар і ствердити, що він існує, та звичайно ніхто не береться розумом пояснювати, що це "чар пластування". Ось візьми, наприклад, типово романтичний вислів: "Тамаліс, серце мліє, сказалося море..." або "Реве, лютус Візантія, руками берег досяга...". І в одному і в другому вислові знаходиш якісь сили в природі, яких у дійсності нема. Ні море не може казитися, ні Візантія не має рук, щоб досягати берега. Але в поняттю романтика це все можливе. Обидві сцени висловлюють якесь почуття, що може існувати в якоїсь людини, і не є воно зрозуміле як явище природи, тільки як щось, що існує в людині, але накинене чи приписане природі. В романтизмі, як бачимо, міститься необмежений світ буйної уяви, відіграють важливу роль різні таємничі сили природи, незрозумілі почуття стають вирішальними чинниками в діях людини. Коротко сказавши, романтик бачить світ не так, як він справді існує, але так, як він його хоче бачити. Тому і романтик не має проблеми у веденні розмов з душами померлих і вже давно неживих осіб. З тих причин в романтичній літературі знаходимо багато ідеалізації минулої історії. В таких сценах письменник може змальовувати минувшину не як минувшину, але як наявну сучасність. Все оживає, починає говорити, думати і відчувати. Проте, не зважаючи на те, що в романтизмі минушина змальована кращою і цікавішою, ніж вона, правдоподібно, в дійсності була, звичайно можна знайти якийсь елемент трагізму, смутку і жалю за тим, що було, але минуло. Як, наприклад, чергові рядки це ясно показують:

"Де недавно козак гомонів, його кінь тупотів...

Чуш, як і вітер засвистів, загомонів?

Плаче, оплакує козаків — своїх братів!

Кості по степах в піснях коває,

Пісню поминальну співає..."

Відразу в цих рядках можеш відчувати смуток і жаль за колишніми козаками. В тому смутку сили природи відіграють важливу роль. Хто сумує, співає? Вітер, який водночас є братом того, що минуло і пропало, і тим зв'язує минувшину із сучасністю. Велику кількість того роду сцен можеш знайти у творах Тараса Шевченка. При нагоді заглянь до "Кобзаря" і пошукай таких описів.

Лорд Байрон (1788—1824)
славний англійський поет-романтик.

Йоган Гете (1749—1832)
найславніший німецький поет-романтик.

Крім цього, знаходимо в романтизмі ще декілька важливих моментів. Тому, що звичайно багато таких фантастичних переказів і повір'їв існувало поміж народом чи в народніх забобонах, романтизм автоматично у своїх темах звертається до народу — звичайних людей, які творять і творили велику масу народу. Тому і різного роду почування, переживання, почуття любови, ненависти, страху, болю душі і т. п. в романтизмі є загально людські. Такі, що відповідають звичайним пересічним людям.

Дух романтизму — великий, і чим більше читаєш романтичних творів і пізнаєш письменників-романтиків, тим краще починаєш знати і розуміти той романтизм.

Пізнання романтизму в літературі також вимагає загального знання історії, тобто — звідки він узявся і чому постав. Може цікаво буде Тобі довідатися, що романтизм — це літературний напрям, який **розвинувся в західній Європі на початку 19-ого століття**. Сама назва **романтизм** пішла від назви романських народів. Цим способом почали називати тих письменників, які цікавилися народньою літературою романських народів, головню Іспанців і Французів. Вони черпали теми до своїх творів з тих романських народніх літератур, і ті речі, що вони писали, почали називати романтичною літературою. І так постала назва цілого нового напрямку в літературі, який поширився по цілій Європі в 19-му столітті. Як окремий літературний напрям, романтизм почався в Англії. В Україну він прийшов трохи пізніше, ніж в інші країни Європи.

В Україні перші почали цікавитися романтичним стилем писання студенти Харківського університету. В 1820—30 роках у Харкові при університеті згрупувалися багато українських студентів. Кожний, що був трохи здібніший і мав на це спромогу, їхав до Харкова студіювати. Тим студентам видавалися нецікавими існуючі форми писання в літературі. Вони шукали чогось цікавішого, більш фантастичного, більш зв'язаного з людськими емоціями. В романтизмі, який уже панував у західній Європі, вони могли якраз знайти те, чого шукали. Незабаром з-поміж них вибилися більш талановиті одиниці, які стали письменниками і своїми романтичними творами розпочали напрям романтизму в нашій літературі.

о. Маркіян Шашкевич (1811—1843) — творець української романтичної літератури в Західній Україні.

Тарас Шевченко (1814—1861) — найкращий і найславніший український поет-романтичного напрямку.

Як знаєш, найбільший і найкращий представник українського романтизму — це Тарас Шевченко. Та не був він перший, що розпочав романтичний рух у письменстві. Першими, що розпочали романтичний напрям в нашій літературі, були два письменники з харківської групи студентів, Боровиковський і Метлинський. Вони дали початок, на підставі якого багато інших письменників, включно із Шевченком, розвивали свої твори. Ні Боровиковський, ні Метлинський не залишилися відомі в нашій літературі як великі письменники. Правдоподібно, Ти перед тим про них навіть не чув. Але цікаве те, що в дійсності вони відіграли дуже важливу роль в українській літературі. Шевченко, наприклад, був під дуже великим впливом Метлинського. Через те Метлинського часом називають "предтеча Шевченка". Цей вплив дуже легко зауважити в декотрих поемах Шевченка, коли порівняємо їх до віршів Метлинського. Наприклад, Метлинський описує ось таку сцену у своїй вірші "Смерть Бандуриста":

Дніпр клекоче, стогне, плаче,
Й гриву сивую трясє,
Він реве й на камінь скаче,
Камінь реве, гризе, несе..."

Шевченко в своїй баладі "Причинна" розвиває ось таку сцену:

"Рече та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завиває,
Додолю верби гні високі,
Горами хвилю підіймає..."

З однієї і з другої сцени виносиш майже то сам почуття. Одна й друга сцена, більш-менш, каже те саме.

Романтизм поширився в Україні дуже сильно і хутко. Хоч довго не тривав, проте, залишив багато вартісних і надзвичайно гарних творів у нашій літературі. Найкращі представники романтизму, крім Шевченка, Боровиковського і Метлинського, це — Шашкевич, Куліш та інші.

Я певний, що довідавшись щось трошки більше про романтизм, Ти зможеш читати поезії Шевченка чи Шашкевича з трохи інакшим розумінням, будеш знаходити і відкривати почування, які інакше було б Тобі трудно знайти, а з тим відкривається перед Тобою новий світ зацікавлення в поезії.

На закінчення цього мого листа подам Тобі таку нібито гру. Дам коротку сцену в дуже сухій і непоетичній формі. Ти, як схочеш, на підставі тієї сцени, що я подам, напиши поетичний уривок, може бути прозою, у який додай елементи романтизму. Спробуй, і як Тобі вдасться, перешли на адресу редакції, і я певний, що редакція помістить те, що Ти напишеш. Мені буде дуже приємно дістати такий опис від Тебе.

Сцена: Ти або якась особа йде через парк. Є вже осінь. Більшість листків уже опала з дерев і гілля дерев майже голе. Повіває холодний вітер. Невідомо чому, Ти чи та особа якраз проходиться по парку. Небо місцями захмарене, але час до часу світить сонце. З вигляду особи можна пізнати, що вона невесела.

Я також спробую зробити щось із цієї сцени, і, як мені вдасться, напишу Тобі про ту річ в одному з моїх листів.

Залишаюся з дружнім пластовим привітом
СКОБІ

Друг Іреней

Можете виграти гарні нагороди,

Якщо візьмете участь

- У загадкових перегонах (дивись стор. 24)
- У анкеті пласт. кооперативу "Плаї", (дивись 3-тя стор. обкладинки).

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА" ГАРНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ДАРУНОК

Подасмо другий список тих, що запланували "Юнака" для інших, як дарунок від себе: пл. сен. Цюпа Паліїв, Торонто, для юнака в Англії, пл. сен. Тарас Лиськевич, Чикаго, для двох юнаків у Німеччині, Ярослав Еліїв, Торонто, для юнака в Австрії, пл. сен. Омелян Тарнавський, Торонто, для юнака у США, пл. сен. Ігор Стецур, Торонто — для юнака в Франції, разом 6 передплат. Попередньо 6 таких передплат, разом досі зголошено 12 дарункових передплат.

Пам'ятайте самі і скажіть це й іншим, що для кожного інтелігентного юнака чи юначки передплата журналу "Юнак" — це справді гарний і культурний подарунок! — Хто черговий зголосить дальші дарункові передплати?!

ЧЕКАЄМО НА ЖЕРТВОДАВЦІВ!

Наша адміністрація має адреси зразкових, але неможливих юнаків і юначок з різних країн світу, що самі не можуть запланувати собі "Юнака". Чекаємо на жертводавців на дарункові передплати для них!

НАША ВАТРА

Сьогодні подаємо Вам декілька пропозицій на точки на ватру, в яких будуть брати участь усі присутні. Вони добрі на веселій ватрі поміж точками, коли гуртки приготуються до виступу.

МАРШУЄ ВІЙСЬКО

У маршовому темпі всі учасники плескають долонями, за керівництвом провідника. Це темпо ми затримуємо весь час, тільки спочатку починаємо тихо, а як «військо зближається», плескаємо щораз голосніше. Потім, коли воно «відходить», поволі стишуємо.

«ВЕЛИКИЙ ПЧИХ»

Ця точка добра головню на відпруження. Провідник розповідає про якесь давнє плем'я, яке вірило, що коли людина добре пчихне, то прочистить його ум.

Для цього провідник ділить присутніх на три частини, і з кожною вправляє їхній спосіб пчихання:

1-а група Ааааа — ПЧИХ!

2-а група Ааааа — ПЧИХ!

3-а група Ааааа — ПЧУХ!

На знак провідника, після того всі разом пчихають — кожна група на свій лад. Тоді на це провідник відповідає: «НА ЗДОРОВ'Я!»

ВЕСЕЛИЙ СКЕЧ

Світляну вежу (таку, як на морі...) робимо із лямпи, яку ставимо на пачку чи пенюк. Пластунка (або пластун перебраний за дівчину) удає, що відчиняє двері до вежі і йде угору сходами — себто вона обходить цю лямпу навкруги яких 8 разів, поки не вийде «на саму гору». Тут вона відкриває пораненого сторожа (В дійсності нікого там не видно — вона тільки має грати, що вона є заскочена і перестрашена — тому кричить).

Вона приклякає біля того «тіла» і вдає, що витягає з нього ніж. Тоді кидає цей ніж, витирає собі руки, кричить знову і біжить надолину по сходах (цим разом крутиться в противнім напрямку). Вона відчиняє двері і бачить там морця*) швидко ловить його за руку і вони біжать знову нагору. Вони дивляться, як дати першу поміч, тоді вона знову кричить — і вони обое біжать надолину.

16 *) морець — моряк

Фотокопія картини Л. Перфецького

Тепер вони грають, немов вони на човні. Морець удає, що він веслує, а дівчина стоїть і дивиться вперед та хилиться на боки, немов за рухом човна. Вони причалюють до берега і беруть із собою лікаря (який має лікарську чорну торбинку). Вони всі троє тепер пливуть до світляної вежі, увіходять до неї і біжать навколо нагору. Вони показують лікареві «раненого», лікар його оглядає і «дає першу поміч». Тоді морець і лікар беруть «тіло», кладуть на «ноші» (яких теж нема) і несуть це все поволі по сходах надолину.

Дівчина дивиться на те все, немов з вершка вежі; наостанку, як вони вже дійшли до човна, вона вперше справді говорить:

— І що вони несуть, як там нікого нема?

„запа ла наша ватра“

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ: В розгадках до «ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ» в березневному числі «Юнака» (ч. 3/64) трапилась прикра похибка. Замість ТОПІРЕЦЬ надруковано ТАПІРЕЦЬ.

Ватра Пластунок

Andante con moto

Слова: Леся Храплива, музика І. Недільського.

Роз- ко- ти- ли- ся зо- рі над на- ми і роз- мрі- я- лась ніч ча- рів-
на, у- смі- да- сть- ся ват- ра зір- ка- ми і трем- тить у про- сто- рах вес-
на. І сер- ця бі- ля ват- ри у кру- зі, пов- ні мрій, пов- ні зір і вес-
ни, пла- сто- ві це по- схо- ди- лись дру- зі про ю- наць- кі роз- ка- зу- вать
сни, пла- сто- ві це по- схо- ди- лись дру- зі про ю- наць- кі роз- ка- зу- вать
сни.

Розкотилися зорі над нами
І розміялась ніч чарівна,
Усміхається ватра зірками,
І тремтить у просторах весна.

А коли у життєвій дорозі
Стисне біль, прийде сум, навіть жах,
Не зникатиме в лютії тривозі
Ясна усмішка в нас на устах.

І серця біля ватри у крузі
Повні мрій, повні зір і весни,
Пластові це посходились друзі,
Про юнацькі розказувать сні. (2)

А коли будуть хмари над нами,
І покритється мрякою шлях, —
Причаруємо сонце піснями,
Щоб світило на наших стежках. (2)

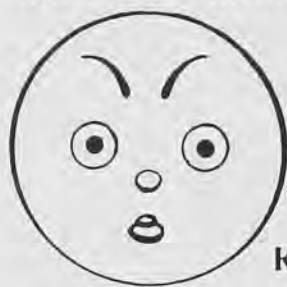
Ми зійшлись повні віри і сили,
Нас життя на порозі віта,
І нові нам шляхи заяскріли —
Мерехтить вже далека мета, —

Розкотилися зорі над нами,
І розміялась ніч чарівна,
Усміхається ватра зірками,
І тремтить у просторах весна,

Це життя нам, суворе й чарівне,
Усміхається, кличе, манить,
Ми йдемо у змагання нерівне,
Щоб в змаганні співати і жити! (2)

І шепочуть нам зорі над нами,
Тиха нічка і ватра ясна,
Що повернеться ще з пластунами
В Україну квітчаста весна. (2)

КОРИСНІСТЬ

КОМАХ

Чи ви колинебудь пригадали над тим, які корисні в нашому щоденному житті є комахи? Передусім, більшість наших харчів, наших одягів, нашого умеблювання і наших житлових домів базується на існуванні комах. Нічні метелики, бджоли, метелики, оси і мухи звичайно шукають собі поживи серед цвіту рослин та дерев і водночас забезпечують нам речі, які ми трактуємо як щось звичайне, самозрозуміле. Навідуючись до цвіту чи то вдень чи вночі, комахи переносять на цвіт пилок, який запилює насіннєвий зачаток даної рослини, і таким чином уможливають цій рослині продовжувати існування свого роду. Якщо насіння родюче і умови вирощування догідні, тоді ліси розвиваються і забезпечують нас потрібним деревом на різні речі. Запилений цвіт продукує овочі й городину. Із запиленої бавовняної рослини одержуємо бавовну на виробництво одягу; запилювання комахами таких рослин як альфальфа і конюшина допомагає розвитку цих важливих культур для годівництва овець і корів, які в свою чергу забезпечують нас бараниною і яловичиною на наші обіди. Також багато річних і озерних риб живиться переважно водними комахами.

Без комах, які запилюють тютюнову рослину, не мали б ми тютюну на цигарки. Не було б і кави, чаю та какао. Тому, що пташки живляться у великій мірі комахами, без комах не було б у світі такої кількості пташок, спів яких сповняє літні повітряні простори. Щоправда, запилювання довершується також вітром і в окремих випадках ручно, але фермери і сільські господарники мусять покладатися передусім на допомогу комах, які запилюють цвіт і таким чином забезпечують урожай на наступний рік. Майже кожна людина знає, що коли бджола видобуває нектар із цвіту, тоді вона на своїх ніжках переносить пилок з одної квітки на іншу і запилює їх. Зате мало людей усвідомлює, що й нетлі (нічні метелики) та інші комахи також «совісно» виконують свою частку такої роботи. Наприклад, Сфінкс Мот, що його бачите на ілюстрації: ці комахи звичайно відзначаються грубим тулубом і вузькими крильцями; самички бувають звичайно сірого кольору та мають п'ять жовтих плямок на череві. Цей метелик у дорослому виді кормиться соком із цвіту. Навідуючись до довгоцашкових квітів уночі, він переносить пилок з одного цвіту даної рослини на інший і запилюванням схрещує їх.

Запилення різних родів рослин, які продукують овочі, городину, бавовну, тютюн, а навіть певні роди збіжжя та лісова рстинність є результатом праці комах. Однак, мало людей свідомі того, що нетлі (нічні метелики), як ось цей, поданий тут Сфінкс Мот, також здійснюють свою частку цієї важливої роботи.

МАНЦИНЕЛЛА

На березі Панамського каналу та в деяких країнах Південної Америки росте дерево під назвою манцинелла або, як називає його місцеве населення, отруйне дерево. До цього дерева не можна підходити без захисного одягу — плаща, маски та рукавичок. Плоди, сік, листя і стовбур його дуже отруйні. Крапля вологи, яка скотилася б з дерева на шкіру, викликає опух, який довго не сходить, і навіть викликає короточасний параліч.

Деревина манцинелли дуже цінна, і тому, не зважаючи на небезпеку, її досить багато добувають. Перед тим, як зрубати дерево, навколо нього розпалюють вогнище. Вогонь обпалює листя і кору та висушує стовбур. Лише зовсім суха і тим самим знешкоджена двевина йде на переробку.

ХТО ЯК СПИТЬ?

Ми часто бачимо, як сплять тварини. А сплять вони по-різному, інколи в найнесподіваніших позах. — Галки і шпаки сплять навстоячки, на одній нозі. Друга притягнена вгору до тіла. Дзьобики вони ховають під крило. — Білка-вивірка спить звичайно, скрутившись у кільце; вона прикривається своїм пухнатим хвостом, немов ковдрою. А якщо їх дві, то часто вони сплять, обійнявшись. — Лежачи на боці і простягнувши ноги, сплять індійські слони. Лягають вони дуже обережно, підгинаючи передні і задні ноги. Якщо індійський слон спить навстоячки, то це знак, що він хворий. А ось африканські слони сплять тільки навстоячки, притулившись спиною до дерева або каменя. — Великі мавпи, шимпанзе й орангутанги сплять приблизно так, як і людина. Менші мавпочки сплять переважно сидячи, притулившись спиною до дерева. Сплючи, вони низько опускають голову. Мавпи в сні дуже чуйні; найменший шелест і вони миттю прокидаються. — Річкові бобрині сплять, як правило, вдень, лягаючи на спину.

«ЖИВЕ ДЖЕРЕЛО»

У Ботанічному саду в Конакрі (екваторіяльна Африка) росте дерево, яке місцеве населення називає «живим джерелом» або «деревом мандрівників». Справа в тому, що це дерево зберігає в собі свіжу приємну воду, яка часто рятує людей від спраги. Якщо проколоти черешок листка, звідти зараз же натече близько літра чистої води. Ростуть тут ще інші цінні дерева, як, наприклад, хлібне дерево, його круглі важкі плоди, якщо їх спекти, мало чим відрізняються від білого хліба.

МОЛОЧНЕ ДЕРЕВО

У Коста-Ріці (Еквадор), на північному узбережжі Венесуелі та в інших країнах Латинської Америки можна зустріти невеликі гаї високих тропічних дерев з гладенькою корою та блискучим шкурястим листям, схожим на фікусове. Плоди їх — маленькі ягоди — неїстівні. Дерево ціниться за свій молочний сік, що витікає при надрізі кори. Тому й саме дерево зветься молочним.

ЖУК-ВЕЛЕТЕНЬ

В лісах французької екваторіальної Африки живе жук-велетень, званий голіятю. Має він 10 см. довжини, а розмах крил 20 см. Спіймати такого жука — це не легка справа, бо вдень він ховається у заростях джунглів, а літає лише вночі. Крім того, його 15-сантиметрові куколки, підсмажені на пальмовій олії, дуже ласі їжа деяких африканських племен, які їх масово нищать. Тепер знайти голіята — дуже рідке явище.

ГРИБИ

У нашому повсякденному житті ми часто зустрічаємося з різними родами грибів. Овочі і городина, якщо їх надто довго держати в холодильнику, вкриваються грибок. На старому хлібі звичайно появляється цвіль. Також спостерігаємо зелену цвіль на різних родах сиру. Цвіль розвивається на певних родах харчів тому, що даний продукт має відповідні для них складники, але цвіль — це лише кілька родів численної групи грибків. Вона звичайно пухнаста або волохата і розвивається на харчових продуктах та на вогкому ґрунті і деревах.

Спори — це репродуктивні частини грибків, і повітря, що його вдихаємо, є повне багатьох родів спор. Вони надто малі, щоб можна було побачити їх без мікроскопа; розносить їх вітер, дощ і текуча вода. За догідних умов спори розвиваються в свої окремі роди, як гриби, плісень, цвіль тощо. Деякі роди гриба, а саме: їстівні гриби — ми споживаємо; інші, як, наприклад, дріжджі, вживаємо для виробництва вина і печення хліба. Деякі роди цвілі мають велике значення для медицини, і постачають нам антибіотики. Зате деякі з них спричиняють інфекцію в людському організмі (напр. «атлетес фут»)

Деякі роди грибів спричиняють розклад дерева. Одні з них кидаються на живі, ростучі дерева, інші продовжують розкладати дерева, які вже всохли. Одним з грибів, які появляються і на живому і на всохлом дереві, є дубовий гриб, що нагадує своїм виглядом полички. Фомес аппланатус є більшим грибом з того роду. Зверху він має ступінчасту поверхню, що вказує на щорічне зростання. Ці деревоподібні гриби нагадують своєю формою підкову і їх можна зручно використовувати для оздоблювання квітника.

«Індичий хвіст» — це зразок меншого гриба з роду дугових. Названо його так тому, що кольором і виглядом він нагадує оперення індика. Серед інших родів грибків, які спричиняють розклад усохлого дерева — старого дерева на складі або пнів у лісі, звичайно побачите теж «індичий хвіст». Нищівна функція певних родів грибів — це лише засіб природи, що очищує землю від мертвого матеріалу.

ГРИБ БУВАЄ РІЗНОГО РОДУ —

від зеленої цвілі яка появляється на харчових продуктах, до цих двох зразків, що їх саме ілюструємо і які спричиняють розклад живих і всохлих дерев. Дуговий гриб (горішній рисунок) схожий на полички. Зразок меншого дугового гриба (долішній рисунок) названо «індичий хвіст» тому, що він виглядом і кольором схожий на індиче пір'я.

РОЗРІЗНЮВАННЯ ГРИБІВ —

може бути приємним зайняттям, але для всіх нас важливо вміти пізнати, які гриби є їстівні, а які отруйні. На знімці бачимо звичайний гриб, який росте на деревах, що розкладаються.

(за Н. Ш.)

JOHN HODIAK

SANDRA DEE

JACK PALANCE

В СЕРЦІ ГОЛІВУДУ – УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИ

У Голівуді стільки артистів — більших і менших «зірок», більше і менше знаних на американському континенті, а то й у цілому світі! Не раз дехто з Вас напевно думав — а чи хто з них є українцем, чи хоч українського походження?

Майже всі артисти прибирають собі самі або їм прямо «приділюють» нові імена та прізвища, під якими вони виступають, тож важко пізнати, хто якої національності.

Минулого року Олександр Данько написав у журналі «Юкренієн Тренд» про голівудських артистів українського роду, багатьох з яких він сам особисто знає.

Одним з найбільше знаних артистів був **Іван Годяк** (John Hodiak), який виріс у Дітроїті, де часто виступав у наших виставах у церковній залі. Цікаво, що він зберіг своє прізвище і це зовсім не пошкодило його кар'єрі як визначного фільмового артиста. Він був свідомий українець і свою приналежність до українського народу часто підкреслював. Його найближчими приятелями були українці, з яких шість приїхали з Дітроїту на його похорон і несли його домовину. Хоч був одружений з чужинкою (Ен Бекстер), свою дочку назвав Катериною. Та, на жаль, помер він, маючи тільки 41 рік, в 1955 р.

Тепер найбільше знаним українським артистом з Голівуду є **Володимир Палагнюк**, знаний, як Jack Palance. Останніх кілька років він виступав у закордонних фільмах. Тепер часто бачимо його у телевізійних фільмах. З його прибраного прізвища не можна пізнати, з якого народу він походить, але знаємо, що він не цурається ані не закриває свого українського походження і приналежності. Це й заявив він публічно перед 8-ми тисячним збором української громади в Торонті, де на ювілейному з'їзді Українського Національного Об'єднання (УНО) своїм співом пісні «Взяв би я бандуру...» при супроводі великої оркестри і короткою про-

мовою (українською мовою) полонив собі серця усіх слухачів.

Також кожний з вас, напевно, бачив у фільмах велетня **Миколу Мазуркевича** (Mike Mazurki), який є українцем по мамі. Народився він у Галичині і приїхав сюди ще маленьким. Свою кар'єру почав з маленьких ролей, які підходили до його будови (245 ф. і 6'-5") та його зацікавлення — спорту. Найновіший фільм, в якому він виступає, це "This Mad, Mad, Mad World". Він разом з Палагнюком-Пеленсом мали грати в Тафасі Бульбі, та потім змінено їх на інших артистів, бо вони не погоджувалися на спосіб виведення цього фільму, в якому невірно представлено не тільки твір Гоголя, але і український побут, звичаї, народний одяг та природу української землі.

Досить знаним в телебаченні та інших фільмах є молодий артист **Микола Адамчук** (Nick Adams), який виріс у Нью-Джерсі. Він виступав у серіях The Rebel, Saints and Sinners, The Interns та інших.

По жіночій лінії тепер є дуже популярною артисткою **Олександра Жук** (Sandra Dee). Вона походить із відомої української родини в Байон, Нью-Джерсі. **Аніта Сокіл** (Nita Talbot) також знана, добра артистка у фільмах та на телебаченні. Грає ролю Мейбл в "Joe and Mabel" і на Бродвею. Тепер вона в фільмі "Who's got the Action". Українського походження є такі артистки, як **Оксана Бойцун**, **Френсен Ворн**, **сестри Стрілка**, **Емма Мацо** (Лизабет Скот) та **Анна Стерн**, яку Голдвін називав "Kid from Ukraine".

Крім артистів, у Голівуді є також славний фільмовий режисер **Едвард Дмитрик**, який досі випустив багато досить знаних і добрих фільмів. **Василь Титла** є також режисером, але в ділянці «картунів». Він є одним з передових людей у Валт Диснея.

Відомою телевізійною артисткою є народжена в Канаді **Юлія Сисак** (мистецьке псевдо

Juliette), яка виступає сама або зі своїм ансамблем кожної суботи біля 10 години увечорі у програмі «Сі-Бі-Сі». Вона часто включає в цю програму дещо з української тематики, а щороку перед Різдвяними святами влаштовує українську авдицію, інформує загал слухачів про наші різдвяні звичаї, підкреслює свою приналежність до українського народу та співає зі своїм ансамблем декілька українських колядок. Зокрема пересилає своїм рідним і знайомим бажання «Веселих Свят», промовляючи до них українською мовою.

Вищезгадані — це тільки горстка українців-артистів, про яких ми знаємо, та є ще їх багато по інших фільмових і телевізійних осередках усіх країн світу.

Одне треба все ж таки відмітити: життєвий шлях тих артистів і багато інших славних людей доказує, що не менше або більше вдало приbrane мистецьке псевдо допомогло їм здобути собі признання та успіх, але справжній мистецький талант, замилювання до мистецтва і праця над собою. Бо, як казали наші козаки-запорожці, «не ім'я тебе славить, а ти своє ім'я».

Хто з вас хоче бути славним фільмовим українцем-артистом чи артисткою? Хто з вас має здібності в цій ділянці? Може вам удасться виступати колись у краще поставленому «Тарасові Бульбі», або в якомусь іншому фільмі, який би зображував події і постаті зі славного минулого нашого народу.

А тоді, коли б навіть довелось вам прибирати мистецьке псевдо пам'ятайте, щоб воно мало загально-мистецький характер, а не робило з вас якогось «родовитого» англосаксонця чи француза, і завжди одверто признавайтесь до свого походження і свого народу, бо тим якраз здобудете пошану і признання мистецького і всього культурного світу.

● Найбільші суходільні тварини, що тепер живуть на землі — слони — мають тільки чотири зуби.

● Найменше звірятко фавни України — землерийка важить усього до 10 грамів.

● Набільше швидколетна птаха, серпокрилець, літає із швидкістю 100 миль на годину.

● Сіра сова, знищуючи шкідливих гризунів, зберігає близько тонни зерна на полях.

● Нормальна температура тіла горобця 43-45 градусів Цельсія, а серце його скорочується за хвилину до 750 разів.

● Щоб зібрати один кілограм меду, бджола повинна облетіти до мільйона квіток.

З ІСТОРІЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ

В давнину, коли ще не було ні телеграфу ні коду Морзе, різні народи різними способами передавали вістки на далеку віддаля. Негри Центральної Африки робили це при допомозі звуків дерев'яних бубнів (тамтамів). Індійці Північної Америки димовими сигналами, наші козаки запалюванням «фігур», бочок зі смолою та сіна, що своїм димом у степу на великі віддалі давали знати про небезпеку (напад татарів, наприклад).

АЛЬПІНІЗМ В УКРАЇНІ

Альпінізм — цей спорт сміливих і мужніх людей — має в Україні більш як 30-річну історію. Ще в 1927 р. киянин М. Погребецький організував ряд експедицій у район Тянь-Шаню. В 1931 р. М. Погребецький, В. Тюрін та інші подолали пік Хан-Тенгрі висотиною в 7,000 м (21,000 стіп), який доти вважався неприступним.

Через 2 роки українські альпіністи підіймаються на один з найбільш неприступних шпилів Кавказу — Коштан-тау. Тоді ж на Кавказі було організовано два табори українських альпіністів, де виховались відомі нині горосходжувачі. В 1940 р. група українських спортсменів здійснює повний траверс (проходження) Шхельдинського гребеня і обох шпилів Ужби (Кавказ).

Тепер альпінізм і гірський туризм стали масовими в Україні. Набагато зросла майстерність провідних альпіністів України. Досить сказати, що лише в 1957—1958 рр. наші горосходжувачі побували на всіх основних шпильях Кавказу (Ужба, Шхельда, Дих-тау, Коштан-тау, Пік Шуровського) і Паміру, та в гірських районах різних країн.

ЧИ ЗНАЄШ ЦО:

● Квіти амазонського латаття цвітуть 30 хвилин, а тропічні орхідеї — 80 днів.

● Одна рослина лободи дає 100 тисяч насіння, блекоти — 450 тисяч.

● Молода парость бамбука за добу виростає на 50-60 сантиметрів, а деякі кактуси за рік підростають усього на 1-2 сантиметри.

● Насіння верби втрачає здатність кильнитись через кілька днів після дозрівання, а насіння манджурського лотосу може прорости через 300 років.

● В одному грамі здобреного гноєм ґрунту налічується 840 мільйонів бактерій. А в одному грамі лісової землі є близько 200 тисяч спор* різних грибів.

*) спори — зародки грибів

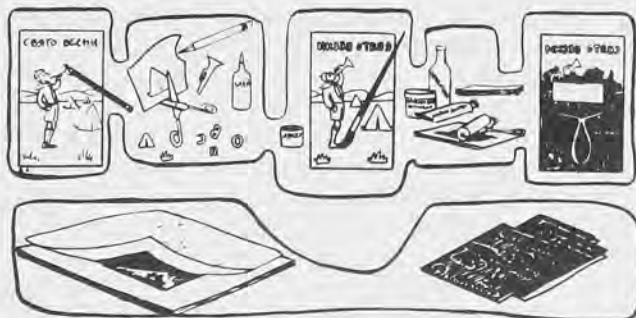
ЯК ЗРОБИТИ ЗАПРОШЕННЯ, ПОБАЖАННЯ ЧИ СВЯТОЧНІ КАРТКИ?

До цього найкраще надається твердий, гладенький картон, т. зв. стег бленк ч. 8. З нього витинаємо бажаного розміру «плитку», на яку наліплюємо частини образка, витяті з такого ж, або трохи тоншого картону. Найкраще вживати білий клей.

Коли вже всі частини композиції («образа») добре наклеяні, робите деталі та обрисунки, при допомозі жилетки або ножа різаною лінією, олівцем сильно втисненням у текстуру або накроплюючи клеєм ці частини. Коли вже все сухе, покриваємо «плитку» лаком (шелком), а на просохлу поверхню накладаємо друкарське чорнило при допомозі валка до фарби (вживати малий розмір). Якщо вживаємо правдиве друкарське чорнило, його треба розмішати ножом, додаючи оливи, та розтерти добре валком. Замість правдивого друкарського чорнила можна купити тубки з різнокольоровим чорнилом, робленим на воді, а не на оливі. Чорнило найкраще розтирати на уламкові скла.

Відбитки з начорненої плитки можна робити двома способами:

1) Начорнену плитку кладемо на підлогу, застелену газетним папером, накриваємо чистою карткою паперу, на котрій маємо відбити образ. На це даємо знову газету, тоді дощинку. На цьому всьому добре скачемо, але так, щоб не зрушити «плитки».

2) Начорнену плитку кладемо на чисті газети на столі, накриваємо папером, на котрім має бути відбитка. Ми його сильно притискаємо пальцями, поки всі частини образка бу-

дуть відбиті. Відбитку здійснюємо з плитки поволі, починаючи з одного кінця.

Перед кожною новою відбиткою плитку треба знову насмарувати друкарським чорнилом даного кольору. Мистецька вартість відбитки не полягає в тому, щоб усі контури піднесеної чи зниженої поверхні текстури були точно відбиті. Цікава гра відбитих та білих площин повинна стати підставою нашої оцінки.

Цим способом можна відбити 20 до 30 образків з однієї «плитки». Ось спробуйте таким способом виготовити відбитки своїх власних рисунків!

ДЕКОРАТИВНІ ФЛЯКОНИ ТА КАСЕТКИ

Щоб прикрасити фляконик чи касетку — потрібно мати: різнокольоровий «креповий» папір, звинений у шнурочки, добрий клей скляні слоїчки чи пляшки довільної форми або порожні коробочки чи картони, електричний свердлик («дрил»), прозорий лак (шеляк) та пензель до лакування.

Спершу треба потяти креповий папір на вузькі пасочки (приблизно 1") і при допомозі ручного, електричного свердлика скрутити ці натяті пасочки паперу в шнурочки. Тоді покриваємо клеєм частину пляшки, слоїка чи коробочки, і на ту частину поверхні наліплюємо шнурочки якої хочемо барви. В такий спосіб далі обмотуємо всю поверхню знизу вгору.

Шнурочки можна наліплювати різними комбінаціями та різних кольорів. Можна їх ліпити зигзагом, овально чи навколо. Можна ними також імітувати орнамент української вишивки. Коли вже скінчили свій взір і всі шнурочки добре приліплені, покриваємо цілу поверхню лаком, щоб надати полиску, та щоб охоронити шнурочки від вогкості та порохи.

Спробуйте зробити такі флякони для своєї домівки, для себе чи на пластовий заробіток. Вони дуже гарно виглядають і можуть мати багато вжитку (ось у прикрашених так слоїчках можна тримати олівці та пера).

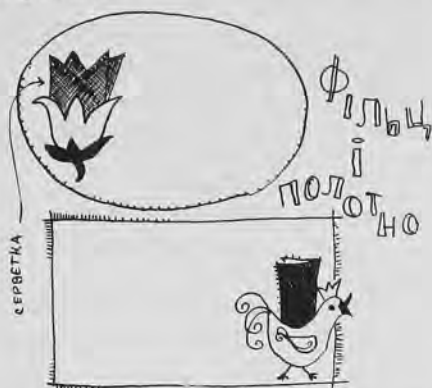
МОДНА СЕРВЕТКА за 30 хвилин!

Зробіть такі серветки для себе, для когось у подарунок чи на пластовий заробіток.

Тут подаємо два проекти ст. пл. Мотрі Голівинської. Ви можете самі щось подібне видумати. Полотно можна гарно зарубити чи обшити або витягнути нитку. Прикраси виріжте з

фільцу, і вкладайте в них серветки при подаванні до стола. Уживайте таких барв, які найбільше підходять і відповідають вашій темі.

Такі серветки можуть мати багато різноманітного ужитку.

ст. пл. Дарка Даревич

Дорога Подруго Дадо!

Недавно був я з батьком на панелі, де, між іншим, обговорювано широко справу виховання української молоді. Там я почув, як одна з наших пластових провідниць висловила прилюдно думку про потребу виховування не лише дітей, але й батьків, щоб вони зрозуміли нас. А я хотів був запитати її, що маємо ми робити, щоб зрозуміти батьків?

Але я був єдиний із молоді на залі і не мав відваги запитати.

Микола

Шкода, що Тобі забракло відваги. Твоє питання, напевно, викликало б зацікавлення присутніх. Як бачу, це однак не дає Тобі спокою — і Ти шукаєш у мене відповіді. А вона і легка і важка, тож ледве чи я зможу Тебе задоволити. Так як батькам треба пізнати оточення, в якому Ви живете, — так Вам треба пізнавати їхній світ, їхнє середовище.

Подумайте над тим, що Ваші батьки витратили, щоб вас привезти до цієї країни. Не забувайте, що вони залишили свою країну, рідню, приятелів, речі, пам'ятки. Дуже багато з них не можуть тут працювати за своїм фахом. Часами ви живете в околиці, яка не є зразково доброю. Такі справи впливають на те, що часами ваші батьки бачать тільки гірші прикмети цієї країни і не мають можливості або й часу, чи сили пізнати вищі і кращі речі тут. Ви, молоді, зі свого боку не завжди знаєте про всі позитивні здобутки українців. Ваші батьки стараються в свій спосіб дати вам усе, що вони утратили і те, чого ви не знаєте.

Пізнайте глибше своїх батьків! Якщо ви справді це зробите і знайдете спільну мову з ними, будете добре почуватися в українському (і в тутешньому!) власному середовищі — і тоді це буде знак, що ви їх, мабуть, зрозуміли.

Подруга Дада

Дорога Дадо!

На святі Юрія нашої станиці була група пластунок, яка відбивала від нас усіх. Замість береток (які ми всі не дуже то любимо) вони мали білі капелюшки, замість черевиків — білі тенісівки із такими шкарпетками, а на ший хустки. Я вже скоро буду переходити до УСП-ок, і цікаво мені, чи справді старше пластунство має такі привілеї? Чи можна куреням УСП змінити частини пластового однострою? Якщо ці пластунки так виступали, то хіба мали на це дозвіл.

Х.

Твоє питання дало мені багато праці. Однак я ніде не знайшла ніякого дозволу на зміну частин однострою, зокрема у дівчат. (Приписи про пластовий однострій обов'язують згідно із тими, що появились ще в 1955 р. Також пишеться про це в книж. «Життя в Пласті»). Такий дозвіл мусів би вийти із Головної Пластової Булави та бути проголошений у «Пластових Вістях» до відома всіх. Коротко — старше пластунство не має в цьому напрямі ніяких «привілеїв» і його зобов'язує такий сам однострій, як і юнацтво (за виїмком краватки).

Подруга Дада

Учитель до учня:

«Це дуже щедро і товарисько з твого боку, Ромку, але я не думаю, що твоя резигнація зі школи допоможе розв'язати нашу проблему переповнення всіх шкіл...»

То мусів бути той самий юнак, який перед своєю першою прогулянкою сказав таке своїй мамі:

— Мамо, я завтра маю йти на прогулянку, тож мушу сьогодні гартуватися! Отже, дай мені мою електричну ковдру на «три».

ПЕРЕГОНИ ЗАГАДОК

Дорогі Подруги і Друзі!

Ось добігаємо вже до кінця наших перших «Перегонів Загадок». Це вже п'ятий «біг», — після цього числа ми підрахуємо наші висліди і роздамо нагороди тим трьом щасливцям, які на збирали найбільше число точок протягом останніх 5 місяців. Тож — сідайте за стіл і беріться до розв'язування загадок із цього числа!

Загадки із цього числа мусять бути надіслані до Редакції не пізніше, як 15 червня 1964. Розгадки загадок цього числа будуть подані в числі за серпень-вересень; у тому числі, мабуть, будуть оголошені теж імена тих, що виграли нагороди.

Редакція

1. МАЛЮЄМО СТИНУ

Курінний господар зустрів на порозі домівки **4-ох юнаків**.

— Ану, нероби, іди сюди й докінчи малювати стіну. Я сам один уже помалював четвертину, решта залишилась вам.

— Одна четвертина! — гукнули юнаки, дивлячись на горішню замальовану четвертину. Зміряли шнуром і переконалися, що стіна має форму **точного квадрату** і що **точно $1/4$ його помальована**.

Думаючи, що викрутяться від роботи, юнаки сказали:

— Помалюємо тоді, коли ти немальовані три четвертини **точно розділиш поміж нас чотирьох** так, щоб кожному з нас припала **площа такого самого розміру і вигляду**.

Наш господар — моторний хлопець. **Будьте й Ви меткі і покажіть на рисунку, як він це зробив**.

Довго сиділи юнаки й старанно малювали стіну, подивляючи розумного курінного господаря.

За розгадання цієї загадки одержите 50 точок. (Цю загадку прислали члени 7-го Куреня УПЮ в Чикаго).

2. ЗАГАДКОВІ ВІЗИТІВКИ

Якщо попереставляєте відповідно букви в наступних «візитівках», то дізнаєтесь, чим зай-

маються дані особи (за правильну розгадку кожної візитівки одержите 15 точок):

А. Тимко Позор

Б. Оля Шкарк

3. МИХАЙЛИКОВІ КОТЕНЯТА

Побачить Михайлик денебудь покинуте котеня, обов'язково візьме і принесе додому. Завжди виховується в нього кілька котенят, але скільки саме — Михайлик не любив говорити, щоб з нього не глузували.

Бувало, питають його:

— Скільки у тебе тепер котенят?

— Небагато, — відповів він. — Три чверті одного котеняти.

Друзі думали, що він просто жартує. А тим часом Михайлик казав їм чисту правду! Скільки в Михайлика котенят?

За розгадку цієї загадки — 30 точок.

4. КРИМІНАЛЬНА ІСТОРІЯ НА МАРСІ

Перші астронавти, що прилетіли ракетою на Марса, відкрили, що там жили дуже дивні люди: Якщо вони щось говорили, то завжди нараз трьома головами, з яких дві завжди говорили правду, а третя неправду...

Однієї ночі в одного з астронавтів пропав комунікаційний радіоприймач. Украсти його міг один з п'ятьох марсіян, які цієї ночі перебували в таборі: Чіп-Чіп, Буль-Буль, Пац-Пац, Хап-Хап або Бух-Бух. Наші астронавти почали допитувати їх; кожний з марсіян говорив нараз трьома ротами (з яких два говорили правду, а третій брехню).

І так голови Марсіянина Чіп-Чіп казали: 1) Я не брав радіоприймача, 2) Я в своєму житті ніколи нічого не вкрав. 3) Це зробив Хап-Хап.

Голови марсіянина Буль-Буль говорили: 1) Я не брав радіоприймача. 2) Я дуже багатий, я маю свої радіоприймачі, ще кращі за ваші. 3) Бух-Бух знає, хто це зробив.

Пац-Пац же говорив своїми трьома ротами: 1) Я не брав радіоприймача. 2) Я ніколи навіть не бачив Бух-Бух-а, поки не прийшов до вашого табору. 3) Це зробив Хап-Хап.

Зате голови Хап-Хап-а твердили: 1) Я не винний. 2) Це зробив Бух-Бух. 3) Чіп-Чіп говорить неправду, коли твердить, що це я забрав цей радіоприймач.

Голови Бух-Бух-а розказували: 1) Я не брав вашого радіоприймача. 2) У цьому винен Буль-Буль. 3) Пац-Пац може поручитися за мене, бо він мене знає з дня народження.

Наші астронавти подумали, подумали і подумались, хто з трьоголових марсіян украв їхній радіоприймач. Марсіяни, які лише хотіли перевірити здібності логічного думання їхніх гостей із Землі, негайно віддали їм «позичений» радіоприймач, та ще й нагородили різними догодоцінностями.

Чи можете і ви розгадати, хто у наших зореоплаців «свиснув» радіоприймач? За правильну розгадку цієї загадки одержите 70 точок.

ПЛАСТУН Е:

← УВІЧЛИВИЙ,
БРАТЕРСЬКИЙ І
ДОБРОЗИЧЛИВИЙ,
СЛОВНИЙ,
ПИЛЬНИЙ,

ОЩАДНИЙ,
СУМЛІННИЙ,
СПРАВЕДЛИВИЙ,
ЗРІВНОВАЖЕНИЙ,
ДБАЛИЙ ПРО
ЗДОРОВ'Я,

← ТОЧНИЙ,
СЛУХНЯНИЙ,
КОРИСНИЙ,
ДБАЛИЙ ПРО
КРАСУ,
ВСЕ ДОБРОЇ
ГАДКИ.

ЯРКО
КОЗАК

ХРОНІКА

МОЛОДЬ ВІННІПЕГУ В ПОКЛОНІ Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Організована українська молодь Вінніпегу в неділю 8 березня ц. р. прийшла зі своїми стягами в одностроях під пам'ятник Т. Шевченка на площі перед парламентом Манітоби, щоб віддати поклін найбільшому синові України з нагоди 150 роковин з дня його народження.

Урочистий акт почався вмаршем 75 пластунів і пластунок та стільки ж юнаків і юначок з Ю. СУМ під пам'ятник, де бунчужним свята був ст. пл. Ігор Гаврачинський. На його наказ при виступаючих лавах молоді ввійшли почти стягів СУМ-у і Пласту, після чого пластунок і сумівка в асисті сумівця і пластуна спільно поклали вінок до стіп Кобзаревому Пам'ятника. Коротку промову, що пригадувала 150-річчя народин Поета та підкреслила спільний поклін СУМ-у і Пласту Т. Шевченкові, виголосила сумівка Марійка Мельничук, а пластунок Ярема Шулякевич продеклямував "Кавказ" Т. Шевченка. Акт поклону Шевченкові закінчили зібрані пластуни і сумівці, як теж понад 50 гостей з-поміж старшого громадянства, спільним відспіванням "Заповіту".

ВИСТАВА «КОРОЛЬ ЖЕБРАК»

Пласт у Саскатуні, Канада, існує від 1956 р. З малочисельних перших роїв розрослася наша станиця до 80 членів у цьому році.

Цьогорічна "Пластова Ялинка" відбулася для всього пластуництва в неділю 2 лютого в залі Парафіяльного Дому, з участю батьків та прихильників Пласту. На програму ялинки склалися численні коляди, які наша пластова молодь уміє гарно співати, а далі різні гри, роздача дарунків і слово виховника, після чого молодь засіла до спільної перекуски, старанно підготованої панями з Пластприяту.

На особливішу увагу заслуговує останньо підготована і виставлена пластовою молоддю повчальна п'єса на п'ять дій п. з. "Король Жебрак", пера ред. В. Софронова-Левіцького. П'єсу відіграно в неділю 16 лютого в залі Парафіяльного Дому. У підготування цієї вистави вложено багато уваги і праці як самих акторів, так і режисера д-ра М. Войтовича і сценерія п. Л. Вовка. Складні декорації виконав п. Т. Баран.

У представленні брали участь такі наші пластуни і пластуни: Юліан Оришак — король-батько, Тереса Баран — королівна, Ярослав Вовк — король Кривобородько, Константин Блоха — князь Калитка, Юрій Жеребецький — князь Крутивус, Тарас Гучковський — маршал, Леся Бедзик — няня, Зеня Коваль — блазень, Богдан Вовк — Оверко, Аркадія Баран і Оріся Кінчик — пажі, Ігор Буховський і Микола Камінський — вартові.

Знаменита гра всіх акторів, разом з відповідними одягами і гарним тлом декорацій, дали українцям Саскатуну не тільки мило проведений вечір, але черговий доказ якою здібною і працюютою є наша пластова молодь. Душею цього похвального виступу наших друзів і подруг був пластовий сеньйор о. В. Івашко, засновник і дотеперішній голова пластової станиці в Саскатуні. Нехай цей гарний успіх нашої пластової молоді буде для нього радісним заповненням, що його важка, муравлина виховна праця дає гарні висліди.

А. М. Б-н

ПРИГОДА НА ДВОХ КОЛЕСАХ

В суботу 25 серпня 1962 р. ще далеко до сходу сонця я вже прокинувся і чекав нетерпляче ранку. — Ранок настав. Я швидко одягнувся в новий однострій, поспішив до пластової домівки, біля якої ціла Рочестерська Станиця приготувалась до виїзду на Ювілейну Пластову Зустріч, що мала відбутись на оселі "Вовча Тропа".

Але я не був першим. З домівки вже виносили шатра, харчі і різний виряд, приготовлюваний тижнями, — потрібний для прожиття на один тиждень на "Вовчій Тропі".

За півгодини над'їхав великий автобус, який мав завдання відвезти нас на цю давносподівану Зустріч. Шофер автобуса відчинив дверцята великих багажників, і ми почали вантажити туди цілий виряд. — Завантаживши, посідали в автобус і рушили таким модерним способом транспорзації, готові на великі пригоди.

Рушили, — але мене і мого друга Ярка там не було...

Ми вибрали більш примітивний, "старокрайовий" спосіб транспорзації — РОВЕР.

На Ювілейну Пластову Зустріч, яка відбулась на оселі "Вовча Тропа" в Іст Четгем у часі від 25 серпня до 3 вересня 1962 р., 25-ий Курінь Укр. Старших Пластунів "Чорноморці" привіз, роверами і пішки, — вогонь із могили сл. п. Сірого Лева. Ця естафета, трасою близько 350 миль, тривала три і пів дня. В цій естафеті брали участь також два 14-літні юнаки (зі своїми роверами) пл. розв. Юрко Повх і пл. уч. Ярмо Лозинський, з 19 Куреня УПЮ ім. Митр. Шептицького в Рочестері, Н. Й.

В одинадцятій годині перед полуднем, того самого дня, я сів на свій ровер, який цілий тиждень проготовляв на цю "пригоду" і, стрінувшись із Ярмом Лозинським, також на ровері, поїхали до помешкання пані Онуфрик, де перебували вже три члени естафети, старші пластуни "Чорноморці": Зенон Онуфрик, Степан Когут і Петро Сплавник. Ми познайомились із двома членами (Зенона Онуфрика знали давно), заладували обидва ровери на авто та опівдні вирушили до Боффало — у мою першу велику юнацьку пригоду. Я був дуже зворушений, напружений і zarazом свідомий завдання, яке прийняв на себе.

О год. 4.30 у Боффало на цвинтарі, на могилі сл. п. Сірого Лева відбулась коротка Ватра — запалення "Вічного Вогню". Пл. сен. Бережницький запалив смолоскип і передав курінному 25 Куреня УСП "Чорноморці" — Зенонові Онуфрикові, який з черги передав його ст. пл. Миколі Григорчуківі і ст. пл. Томан, вони вибігли зі смолоскипом з цвинтаря, на дорозі сіли на ровери і поїхали в далеку дорогу (понад 350 миль), щоб довести "Вічний Вогонь" на Ювілейну Пластову Зустріч.

Решта нас, цебто ст. пл. С. Когут, З. Онуфрик, П. Сплавник, пл. уч. Ярмо Лозинський і я, сіли в авто і поїхали за ними. Минувши Боффало, за яких 10 миль ми зустрілись із двома роверистами, щоб їх змінити (ми мінялись цілу дорогу аж до Іст Четгем) — і тут трапилась нам перша нещада, — мій, так довго проготовлюваний ровер, — зіпсувся, а щоб зменшити зуживання наших сил та енергії, ми цілу трасу їхали тільки одним ровером. Прикріпивши мій ровер на дах авта, яке супроводжало нас, а в якім їхали ті, що мали мінялись, ми вирушили далі. Нас було сім і мінялись ми після кожних 10 миль або приблизно кожної години. "Вічний Вогонь" горів у малій олійній лампаді, яка була прикріплена до роверу. Так проїхали перших 40 миль у суботу. Тієї ночі спали під голім небом на клаптику травника позаду якоїсь газолінової станції.

В неділю ранесенько, о год. 4-тій устали і, поснідавши в ресторані при дорозі, рушили далі. І так ми продовжували дорогу, авто їхало наперед 10 миль, а роверист доганяв, і наступала зміна...

Попомпнувавши на ровері кожний по своїй черзі до полудня, ми доїхали до Авбурн і зупинились біля якоїсь станції-ресторану, де пообідали як "королі", — їдження на ровері знаменито виробляє апетит. Тут біля цього ресторану ми зустріли одного українця, який

мешкав в околиці (старого емігранта, на жаль, прізвища не пам'ятаю). З ним ми побалакали, і він нам подарував торт-кейк (який ми заховали і з'їли аж коло Іст Четгем), потім зфотографувалися з ним і, подякувавши за торт, розпрощались та поїхали в дальшу путь.

Рочестерські юнаки на штафеті з вічним вогнем

Біля Сиракуз ми зустрілись із представником Американських Скаутів, який перестерігав нас, що на нашій дорозі між Сиракузами і Ютикою є великі гори, і запрошував нас до їхнього табору на відпочинок. Тому, що цей табір був приблизно 10 миль на південь від нашої траси, ми подякувавши, відмовились, бо були б утратили багато цінного часу. Гори, про які згадував цей американець, були дійсно великим опором у нашій дорозі. Де перед тим ми гонили ровером по 10 миль на годину, тепер стогнали, просувались по п'ять, а часом і менше миль на годину. З гори на долину ровер гонив майже зі швидкістю авта, але на горі... біда, треба йти пішки, провадячи ровер із собою, а день гарячий, гарячий...

Наніч стомлені, сонні, голодні і спрагнені доволілись ми під Ютику, і тут зустрілись із допомогою. Приїхав з Іст Четгем ст. пл. Бутенко, а з Боффало та Дітройту ст. пл. Козак, Пассейк і Бойчук. Вони зустріли нас на трасі ч. 20 за вказівками, які їм передав ст. пл. Мирон Пилипенко, наш контакт в Іст Четгем. Вони перебрали ровер з "Вічним Вогнем" і продовжували їзду цілу ніч, а ми знайшли маленьку галавинуку, де переспали. Рано в понеділок дігнали ми ровериста та решту допомоги і перебрали зміну, а вони вернулись до Іст Четгем, решта нас, "стара гвардія", із двома автами і ровером, продовжували їзду і надвечір у понеділок, 27 серпня, були вже недалеко мети, знайшли місце в кущах, де заховали авто і ровер, і пішли до озера купатися. Там з'їли торт-кейк, подарований нам українцем з Авбурну, торт був дуже смаковитий. Вернувшись до захованого авта, полягали спати. О півночі почав ілляти дощ, а ми під голім небом... Самозрозуміло, що решту ночі перебули в авті.

У вівторок рано, залишивши ст. пл. Григорчука з двома іншими недалеко мети, ми, непомітно, заїхали до Вовчої Тропи.

На офіційне відкриття прибіг з палаючим смолоскипом ст. пл. Микола Григорчук, а ми всі, інші учасники естафети, прибули туди зі своїми куренями.

Пл. скоб **Юрко Повх**

19 Курінь ім. Митр. Шептицького
в Рочестері.

ВІДВІДАЙТЕ ОНТАРІО — ВЕЛИКУ КРАЇНУ ВАШИХ ВАКАЦІЙ

Онтаріо має велич і різноманітність, що може дати вам одні з найкращих вакацій у вашому житті.

Перш усього, Онтаріо охоплює простір 415,000 квадратних миль і тут знайдете дуже багато цікавих речей. Ціла провінція є всіяна чверть мільйонном озер, де під час вакацій можна провести час плаваючи, їздячи човнами чи ловлячи рибу.

Природа в Онтаріо є чудова. А що більше, в Онтаріо знаходяться старовинні замки й собори, мистецькі галерії і музеї, рожевим серпанком опо-

вити гори й могутні гармати. Онтаріо — це теж величаві водоспади Ніягари та чарівні відкриті каварні.

Ваші вакації в Онтаріо будуть цікавими й повними вражень. Використайте це літо, щоб пізнати нашу провінцію.

По ближчі інформації пишіть до Ontario Department of Travel, Room 271, Parliament Bldgs., Toronto, Ontario.

Література є в англійській мові.

Honourable JAMES AULD,
Minister

УСМІХНИСЯ!

Раз пластун Ромко ішов вулицею і побачив, що дорогою котиться авто, в якому нікого нема. Вирішив хутко: хвилинка — і він скочив до дверей, відчинив, схопив керівницю, натиснув гальма... Авто зупинилось. Раптом появився побіч авто спітнілий і задиханий чоловік.

— Ви власник цього авто? — питає Ромко, гордий із свого відважного вчинку і доброго діла.

— Так, — відповів чоловік.

— Можете мені подякувати! Ваше авто котилось порожнє вулицею, і я його затримав!

— Знаю! — сказав власник — я ж його заду пхав!

Друзі і Подруги!

Чим більше буде передплатників, тим кращим буде наш журнал «Юнак». Тому хай кожний чи кожна з Вас: 1) подбає, щоб всі члени Вашого гуртка стали передплатниками «Юнака», 2) приєднає для «Юнака» принаймні одного нового передплатника з-поміж тих Ваших друзів чи подруг, що не належать до Пласту.

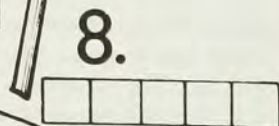
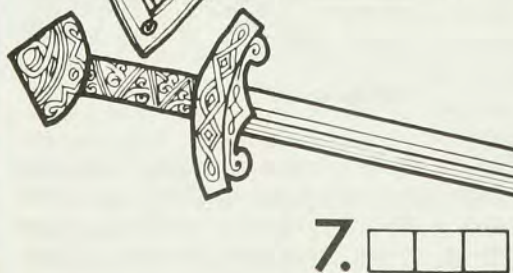
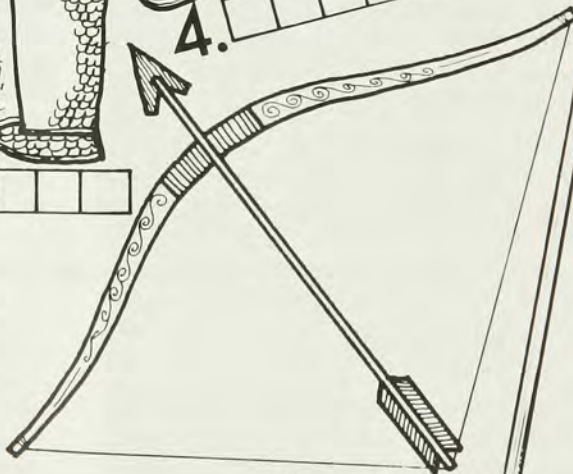
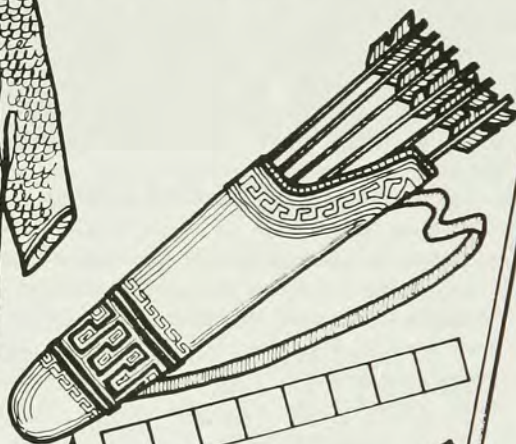
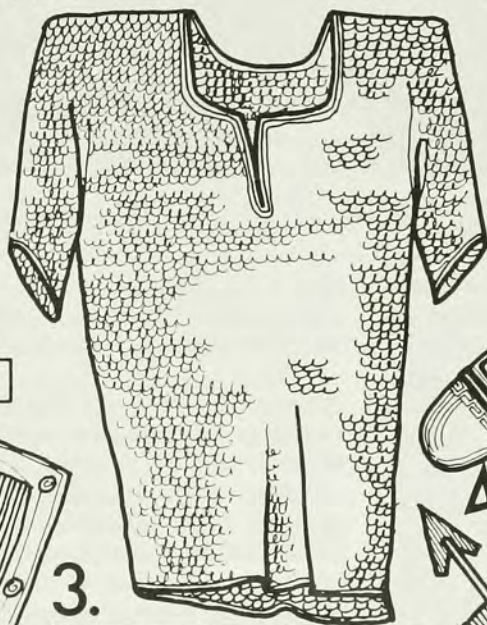
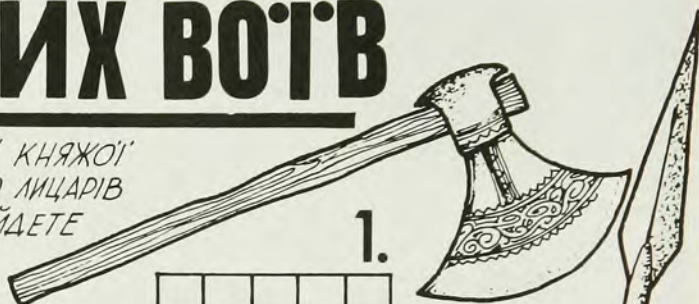
ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

ЧИСЛО
6

ВІТРАВИ З УКРАЇНОЗНАВСТВА * РИСУНКИ: Б.П.Технич

ЗБРОЯ КНЯЖСЬКИХ ВОІВ

УКРАЇНСЬКЕ СЕРЕДНЬОВІЧНЕ ВІЙСЬКО - ВОІВ КНЯЖОЇ
ДРУЖИНИ БУЛИ ПОДІБНО ОЗБРОЄНІ ДО ЛИЦАРІВ
ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ. НА ЦІЙ СТОРІНЦІ ЗНАЙДЕТЕ
РИСУНКИ ЗБРОЇ НАШИХ ЛИЦАРІВ.
ЧИ ЗНАЄТЕ ЇЇ НАЗВИ?

Від адміністрації

МАЄМО 85 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Від 21 березня до 20 квітня ц. р. прибуло 85 нових передплатників. **3 Канади:** Торонто — 15, Едмонтон — 6, Монреаль — 4, Гамільтон — 2, Оттава, Грімзбі, Летбридж, Лондон і Торолд по одному. **3і США:** Нью-Йорк — 13, Філадельфія — 9, Ньюарк — 4, Нью-Брансвік — 3, Кентон, Балтімор по 2, Нью-Гейвен, Йонкерс і Клівленд по одному. **Вел. Британія:** Брайфорд — 10, Волвергемптон — 2, Мідлсекс — 1. **Німеччина** — 3. **Аргентина** — 1.

Усім нам повинно залежати на дальшій постійній розбудові нашого "Юнака". Усі ми повинні не тільки передплачувати та читати "Юнака", але й до нього дописувати, пропагувати його між нашими знайомими та приєднувати йому нових передплатників. Під тим оглядом мусимо ще багато зробити, і то всі ми без винятку!

Для всіх наших передплатників ми проголосили на цей рік таке спільне завдання:

ПРИДБАТИ В 1964 РОЦІ

1.500 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

А оце наші спільні досягнення в цьому році в справі здобуття нових передплатників: в січні й лютому прибуло 235, в березні 161, а в квітні 85. Від початку цього року **прибуло досі 381 нових передплатників.** Щоб виконати вповні наше цьогорічне спільне завдання, мусимо до кінця року придбати ще **1119 передплатників.** Це зможемо легко виконати, коли кожний і кожна з нас постарается придбати принаймні одного нового передплатника. Не відкладаймо того на пізніше, але зробимо це тепер, негайно. **Отже до діла!**

Друзі й Подруги! Усі Ви бажаєте, щоб наш "Юнак" розвивався і був щораз кращим. Це напевно станеться, коли кожний і кожна з Вас

- 1) **вирівняє негайно передплату за 1964 р.,**
- 2) **Прислалася для "Юнака" одного нового передплатника,**
- 3) **Зложить пожертву на пресфонд.**

Вірю, що Ви по-пластовому полагодите ці три справи і вітаю Вас усіх нашим

СКОБІ

Ваш адміністратор

УСІ ЖЕРТВУЙМО НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»!

Від 21 березня до 20 квітня ц. р. зложили на пресфонд "Юнака": Пластова Група в Кентоні — 10.00, Пластова Станиця в Вінніпегу — 25.00, Ярослав Єлиів, Торонто — 2.00, ст. пл. Роман Воронка, Ірвінгтон — 1.00, пл. юнак Петро Срібняк, Вінніпег — 1.50, пл. сен. Тарас Грушкевич, Детройт — 6.00. **Разом у цьому списку — 45.50 дол.** Попередні пожертви — 322.24. **Разом вплинуло досі на пресфонд "Юнака" — 367. 74 дол.**

На дальшу розбудову "Юнака" не вистачає самих передплат. Нам потрібно додаткових прибутків, щоб зробити "Юнака" ще кращим і цікавішим. Тому кожний юнак і кожна юначка, кожний юнацький гурток і курінь, кожний приятель пластової юнацької молоді повинен переслати свою пожертву на пресфонд "Юнака". **Хто черговий?**

ЄДИНА
ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ
В КАНАДІ

ПЛАЙ

ПРОГОЛОШУЄ РОЗІГРАВКУ

10 нагород

ВАРТОСТІ 40 ДОЛЯРІВ,

а саме: 10 цілорічних передплат "Юнака" на 1965 рік по ціні 4.00 дол., разом вартості 40 дол., для передплатників "Юнака", що до 30 червня ц. р. вишлють відповіді на такі питання:

1. Як називається наша наукова установа, що видає Енциклопедію Українознавства? 2. Хто є головним редактором Енциклопедії Українознавства? 3. Скільки томів Енциклопедії Українознавства появилось досі українською мовою? 4. Скільки томів Енциклопедії Українознавства появилось досі англійською мовою? 5. Як називається наша установа, що дала гроші на видання Енциклопедії Українознавства англійською мовою? 6. У видавництві якого університету появилася ця англійськомовна Енциклопедія Українознавства?

Відповіді на ці питання треба вислати найпізніше 30 червня ц. р. на адресу:

PLAY CO-OP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto, Ont., Canada

Участь у розігрі нагород можуть брати лише передплатники "Юнака", що пришлють повні правильні відповіді.

Усі, що прислали правильні відповіді на питання анкети "Плаю", поміщені в "Юнаку" за березень ц. р. взяли участь у розігравці. **Нагороди цілорічних передплат "Юнака" на 1965 рік, вартості по 4.00 дол., одержали такі передплатники:**

Степан Городиський, Ярмо Клоос, Борис Ковальчук, Люба Кузишин, Степан Микитчук, Марія Пельвецька, Орест Прухницький, Наталка Санюцька, Борис Скорохід, Марко Тарнавський.

Увага! Увага!

В оголошенні пласт. кооперативи "Плай" в квітневому числі "Юнака" з анкетною про генерала Тараса Чупринку була через помилку пропущена адреса, на яку треба вислати відповіді на питання цієї анкети. Тому продовжуємо реченець висилки тих відповідей до 30 червня ц. р. Ці відповіді треба вислати до пласт. кооперативи "Плай" у Торонто.

Увага!

Якщо хтось з наших передплатників не одержав котрогось числа «Юнака», треба про це повідомити адміністрацію, яка негайно вишле бракуєче число.

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всю
друкарську
і переплетничу
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того

РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

виікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

ЩАДІТЬ ПО 5.00 ДОЛ. МІСЯЧНО

а одержите після 5 років **343.15**

- Нормально банки платять за ошадності 3 відсотки. За Ваші ошадності НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в нашій кредитівці одержите: **5½ %**

- Один приклад: хто з Вас щадитиме в нашій кредитівці на юнацькому конті **ЩО-МІСЯЦЯ ПО \$5.00** на 5½%, той після 5 років одержить: **343.15**

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОШАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧІСТЬ"
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

якої власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ

виікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

і всякі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ПЛАСТУНИ І ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ошадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Співка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

- Щоб мати пізніше потрібні гроші, треба вже сьогодні почати щадити і то в своїй українській установі.
- Ошадність — це прикмета кожного доброго пластуна чи доброї пластунки!

Пластуни й Пластунки Вінніпегу!

Складайте хочби найдрібніші ошадності
в українській кредитівці

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

667 Flora Ave. — Winnipeg 4, Man
(дім Читальні "Просвіти", побіч Пластового Дому)

Пам'ятайте, що ошадність це четверта точка
пластового закону й гарна прикмета кожного
доброго пластуна й пластунки.

Хочете мати сотні доларів на свої студії?
— починайте щадити від... одного долара.

- СИЛЬНО!
- КРАСНО!
- ОБЕРЕЖНО!
- БИСТРО!

Це звучить і складно і доладно.
Та до цього гарного реєстру ще додай
слівце: **ОШАДНО!**

СКОБ — ОШАДНО!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2331 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно читати, до нього дописувати, приєднувати йому передплатників і збирати пожертви на його пресфонд.